

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

CLASILO SLOVENSKEH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU .

1 9 6 4
STEV. 3

Novi ljubljanski nadškof	65
Pomenljiva posvetitev	66
Anton Orehar: Misericordia et veritas († nadškof dr. Josip Ujčič)	67
Lojze Škerl: Moderni problemi ob zakramentu sv. pokore	69
Franc Mihelčič: Psihoterapija in človek	79
Relikvije sv. Cirila	83
Odšli so pred nami: Franc Ks. Meško	84
Franc Kimovec	85
Josip Hohnjec	86
Josip Jeraj	87
Novice od pavsod	88
Iz uredništva	III

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo. Rev. Matija Lamovšek, Ramón Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Jamnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 300 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z masnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so nameni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. upravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO XI.

1964

Štev. 3

NOVI LJUBLJANSKI NADŠKOF^v

Z bulo z dne 2. marca 1964 je papež Pavel VI. imenoval za ljubljanskega nadškofa apostolskega administratorja te nadškofije in naslovnega nadškofa irenopoljskega dr. Jožefa Pogačnika. Po tristo letih imamo v Ljubljani spet nadpastirja Jožefa, drugega tega imena; prvi in doslej edini je bil Jožef grof Rabbatta (1664—1683). Sedanji nadškof je enaintrideseti v vrsti ljubljanskih škofov in drugi nadškof med njimi. Tako je dobrega pol leta po smrti nepozabnega vladarja in trpina nadškofa Antona Vovka mlada nadškofija dobila pravega naslednika.

Novi nadškof se je rodil 28. septembra 1902 v Kovorju pri Trziču. Klasično gimnazijo je končal l. 1922 v Ljubljani, kjer je bil gojenec Marijanišča. Bogoslovje je študiral na teološki fakulteti v Innsbrucku v Avstriji, kjer je bil gojenec mednarodnega zavoda Canisianum in kjer je dosegel teološki doktorat l. 1929. Kaplan je bil v Kranju in v Trnovem v Ljubljani. L. 1937 je postal ravnatelj Marijanišča v Ljubljani. Deset let je bil urednik publikacij Družbe sv. Mohorja. Od l. 1945 je bil stolni kanonik v Ljubljani. Dve leti je kot prorektor vodil ljubljansko bogoslovno semenišče, dokler ga ni ljubljanski apostolski administrator Anton Vovk menoval za svojega delegata, t. j. nekakega generalnega vikarja. Ko je škof Anton Vovk l. 1959 po smrti pravega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana postal pravi njegov naslednik na ljubljanskem škofijskem sedežu, je takoj imenoval dr. Jožeta Pogačnika za generalnega vikarja. 11. februarja 1963 je bil imenovan za njegovega pomožnega škofa in je bil v škofa posvečen na evnetno nedeljo 7. aprila 1963. Po smrti nadškofa Antona Vovka ga je ljubljanski stolni kapitelj izvolil za kapitularnega vikarja, Sveta stolica pa ga je imenovala za apostolskega administratorja ljubljanske nadškofije. S papeškim pismom 2. marca 1964 je postal redni ljubljanski nadškof in bil kot nadškof umeščen v ljubljanski stolnici na belo nedeljo 5. aprila 1964 ob velikanski udeležbi duhovščine in vernikov.

Ob tej priložnosti se še posebej čutimo povezane s slovenskimi verniki in duhovniki v domovini vsi duhovniki slovenske krvi in slovenske besede, kjerkoli bivamo zunaj tesnih političnih meja današnje Slovenije.

Novemu nadškofu čestitamo k časti, pa mu k bremenu, ki bo v teh časih in razmerah dvakrat težko, želimo vseh blagoslovov, da bo — o čemer smo prepričani — v velikih časih vreden naslednik velikih škofov ljubljanskih.

POMENLJIVA POSVETITEV

Jugoslovanski škofje so zbrani v Rimu na zasedanju vesoljnega koncila zadnjo soboto v novembru, 30. nov. 1963, obnovili posvetitev naše domovine brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Molili so skupaj tole posvetilno molitev:

Prečisto Marijino Srce, vemo, da si prepolno ljubezni do nas. Poglej nas, Marija. Prišli smo, da ti pred tvojim oltarjem v središču katoliške Cerkve posvetimo sebe, svoje vernike in vso našo državo, pokažemo vso našo ljubezen, vse naše žrtve in bridkosti, te prosimo za potrebe svete Cerkve po vsem svetu, zlasti za potrebe svete Cerkve v naši domovini in za naše potrebe.

Tebi in tvojemu prečistemu srcu, Marija, za zmeraj posvetimo nas škofo, vse naše duhovnike, redovnice, vse naše vernike in vso našo državo; posvetimo ti tudi: vse ločene brate v naši državi.

Ti si bila zmeraj naša mati v hudih časih naše zgodovine. K tebi smo se zatekali v naši preteklosti, ti postavili mnogo božjepotnih cerkva, okoli katerih so se zbirali tisoči naših vernikov, da te slave in se ti priporočajo; posvetili smo ti veliko cerkva križem po naših škofijah; postavili smo ti oltarje kar po vseh naših cerkvah in kapelah. Bodi nam mati naše prihodnosti. Tebi se posvetimo in te prosimo, da nam bodi zanaprej ne samo mati, ampak tudi kraljica. Vodi nas in vladaj nam. Zbiraj nas okoli sebe; a ne daj, da se kdaj koli tebi in veri v Boga, zvestobi tvojemu Sinu odtujimo. Posveti na naša obzorja. Naj vzide veri in cerkvi v naši domovini nova pomlad.

Prišli smo, da tebi in tvojemu prečistemu srcu, Marija, pokažemo vso našo ljubezen, vse naše žrtve, vso našo bridkost.

Kažemo ti ljubezen vseh naših otrok, vseh naših mladeničev in deklet; ljubezen naših očetov in mater, ki so naučili svoje najmanjše sklepati roke in izgovarjati tvoje ime.

Ko ti kažemo vso našo ljubezen, nam je žal vseh naših grehov, ki smo z njimi žalili srce tvojega Sina in tvoje lastno. Po tebi želimo zadostiti Božji časti, ki smo jo žalili z nevero, kletvino in skrunjenjem praznikov; po tebi želimo zadostiti za vse sramotenje, prizadeto z bogoskrunstvom zakramentu ljubezni, z napadi na namestnike tvojega Sina na zemlji, s prestopki, ki z njimi kršijo pravice Cerkve in božje-naravne postave; po tebi želimo zadostiti za vso pokvarjenost družinskega življenja in za nečiste grehe tistih, ki so pohodili lilijo čistosti.

Kažemo ti, Marija, vse naše žrtve in bridkosti in prihajamo z njimi pred prestol tvojega prečistega srca, da nam ti, srednica vseh milosti, izprosiš od svojega Božjega Sina milost:

da ostanemo trdni v svoji veri,

da bomo zvesti cerkvi in vdani sv. očetu papežu,

da bomo natančno izvrševali evangeljske in Božje postave,

da se vname apostolski ogenj v tistih, ki bi radi služili Bogu.

Marija, k tebi in tvojemu prečistemu srcu se zatekamo in te prosimo:

za velike potrebe sv. Cerkve, posebno za uspeh in sadove II. vaticanskega koncila, za Cerkev, ki trpi, za blagoslov misijonskega apostolata;

za Cerkev v naši domovini, za njene potrebe, za njen razcvet in uspeh; slednjič te prosimo za nas same, da bi med nami vladala ljubezen in edinost s polnostjo apostolskega ognja. Amen.

MISERICORDIA ET VERITAS

Ob smrti beograjskega nadškofa dr. Josipa Ujčića

Anton Orehar, Argentina

Rojen v Starem Pazinu 10. 2. 1880, posvečen v duhovnika 27. 7. 1902 v Gorici, imenovan za nadškofa 2. 11. 1936, posvečen 7. 3. 1937 v Zagrebu. Umrli 24. 3. 1964 v Beogradu, pokopan 27. 3. 1964, na veliki petek, v stolnici Kristusa Kralja v Beogradu.

Rajni ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, eden najintimnejših prijateljev umrlega nadškofa, mi je pripovedoval, kako je dr. Ujčić prišel do zgoraj zapisanega škofovskega gesla: misericordia et veritas. Neki popoldne je prišel k meni z brzojavko imenovanja nadškofom in reče: Ob treh popoldne danes sem jo prejel, to je ura naše kanonične none in njeno antifono vzamem za svoje škofovsko geslo. Pa moremo v teh besedah videti program njegovega življenja, posebej tistega, kolikor ga je živel v Jugoslaviji, zlasti med nami Slovenci. Njegova oseba in delo je vtisnila poseben pečat katoliškemu življenju Slovenije in Jugoslavije.

1. V Slovenijo je prinesel svet. Kot izobražen teolog je prišel po prvi svetovni vojni za profesorja moralke na novo ljubljansko univerzo, kjer je ostal do imenovanja za nadškofa. Morda nihče od drugih profesorjev na teološki fakulteti ni slušateljem tako odprl pogleda v svet in njegove probleme kot prav profesor Ujčić: o vseh problemih je govoril, tudi o tistih, o katerih do takrat niso radi govorili ali na nje mislili. Govoril je o vsem z nekega odprtega zrelišča, toda točno in jasno, brez popuščanja ali sladkanja komurkoli. Resnost je družil s širokogrudnostjo, katere je hotel naučiti tudi bodoče duhovnike, ki so šli skorajda v vse jugoslovanske škofije, odkoder so jih njihovi škofje pošiljali radi študirat v Ljubljano, i zaradi fakultete i zaradi semenišča.

Resnico krščanskega življenja je šel oznanjat z vso odločnostjo in odkristostjo v kroge, ki do takrat tega niso bili vajeni: predaval je trgovcem, industrialcem o krščanski moraliki in njihovih dolžnostih. V času nejasnosti na socialnem polju celo v katoliškem taboru, je bil prav dr. Ujčić tisti, ki je modro povedal krščansko stališče v socialnem vprašanju, njegovi nastopi so bili eni izmed prvih, ki so pokazali na vdor levičarstva v naše katoliške vrste. Ni bil ozko-srčen, hotel je pa ostati dosledno katoliški. To je zahteval od podjetnika in delavca, od kuharice in njene gospodinje.

Z duhovnimi vajami, ki jih je imel za duhovnike, s svojimi obiski med njimi in s članki, posebej v Bogoslovnem vestniku, je vplival na formacijo tudi tistih duhovnikov, katerih kot slušateljev ni dosegel na fakulteti. Vcepiti jim je hotel zlasti pravičen moralni in pravni čut: kaj je greh in kaj ni; poudarjal je važnost dobre strani človeške narave, ki ni vsa skvarjena in dajal je prednost govoru o krepostih namesto o grehih.

2. Poudaril je vrednost sv. pisma in katekizma. Predavanja, spisi in pridige so bile značilne, kako je znal porabiti za pojasnjevanje sv. pismo. Kaj vse je razložil iz sv. pisma SZ in koliko bogastva pokazal v NZ. Preroki so vstali živi pred nami in Kristus ne le s svojim božjim veličastvom Besede, temveč tudi z lepoto svoje človeške narave, ki je zgled našega človeškega življenja.

Izhajal je iz znanstvene in utemeljene eksegeze svetopisemskih mest in se smejal prisiljeni razlagi posameznih stavkov, katere so nekateri vzeli iz spačenih prevodov, oddaljenih od jasnega izvirnika. Pri vseh rešitvah sodobnih problemov je kazal na besedo sv. pisma.

Druga knjiga, katere ni mogel nikdar dosti priporočiti bogoslovnim slušateljem, je bila katekizem: Če boste znali katekizem in ga dobro pridigali, ste storili veliko, v njem imate vse, tako je neštetokrat ponavljal. Rad je povedal zgled iz Gorice: Menda uršulinke so ga kot profesorja povabile, naj jim daje duhovne vaje, pa je prvo uro, ko je prišel v govorilnico samostana, prosil prednico, naj mu prinese katekizem. Na svoje veliko začudenje ga mu res izroči, on pa pravi: Katekizem vam bom razlagal na duhovnih vajah, saj ga ne znate dobro. Niso mogle prehaliti, kako jim je prav ob katekizmu govoril o vsem, kar je za redovnico potrebno.

3. V Beogradu je varoval katoliško Cerkev. Nadškofa Ujčića so v Rimu pri sveti stolici dobro poznali in cenili. Kot univerzitetnega profesorja so ga imenovali za vizitatorja bogoslovnih semenišč v Jugoslaviji in ob tej priliki je marsikaj postavil na svoje mesto. Pri rimskih osrednjih uradih je zastopal jugoslovanski oddelek misijonskih organizacij Unio cleri in DŠV. Zato ni nikogar začudilo, da ga je papež Pij XI. po odpovedi nadškofa Rodića imenoval na delikatno mesto beograjskega nadškofa v izredno težkih razmerah, ko je velik hrup dvignila ponesrečena organizacija gradnje katoliške katedrale v Beogradu. Iz dunajskega dvora, s katerim je bil v ozkem stiku kot ravnatelj Avguštineja in dvorni kaplan, je prinesel uglašeni nastop, kar mu je odprlo vrata v diplomatske kroge pri osrednji vladi. Veliko uvidevnost je pokazal v Beogradu za časa nemške okupacije, ko je ves čas vztrajal na svojem mestu. Še težja odgovornost ga je čakala po nastopu jugoslovanske komunistične vlade. Z veliko previdnostjo in strpnostjo, pa hkrati z zvestobo Cerkvi je uglašil marsikatero nasprotje, ki bi bilo brez njega imelo usodne posledice. Najbolj odločilno je vodil cerkveno politiko v komunistični Jugoslaviji, ko je bil iz Rima po aretaciji in obsodbi nadškofa Stepinca imenovan za predsednika konferenc jugoslovanskega episkopata. Nov moment je nastopil v razmerju do vlade, ko je ta prekinila diplomatske odnose z Vatikanom in izgnala apostolskega nuncija msgr. Odija. Koliko zadev za vse jugoslovanske škofo je dr. Ujčić uredil, vedo samo oni, koristi tega dela pa danes ni mogoče niti presoditi. Če so jugoslovanski škofo ohranili tako razmerje do vlade in tako jasno stališče v vseh vprašanjih kljub neizmernim težavam, je velika zasluga nadškofa Ujčića. Jugoslovanski episkopat je zastopal v pripravljalni komisiji za II. vatikanski koncil in kasneje kot član osrednjega koncilskega odbora. — V Slovenijo je tudi po drugi svetovni vojni rad prihajal na obisk in birmoval po ljubljanski škofiji, ko je bila ta nekaj časa brez posvečenega škofa. Uradno je bil v Ljubljani zadnjikrat ob proslavi 500-letnice ustanovitve ljubljanske škofije in v pozdravnem govoru v stolnici poudaril pomen škofije za versko kulturno življenje slovenskega naroda in pomen družine za vzgojo duhovniških poklicev.

S smrtjo nadškofa Ujčića se je zaključila važna doba jugoslovanske cerkvene zgodovine, katero je on vodil v žaru svojega gesla: misericordia et veritas. V veliki hvaležnosti molimo za mir njegovi duši, da mu vsaj malo povrnemo vse dobro, kar ga je storil Jugoslaviji na sploh in Sloveniji posebej.

Moderni problemi ob zakramentu sv. pokore

Dr. Lojze Škerl, Trst

(Predavanje na pastoralnem tečaju na Barbani 4. in 5. sept. 1963)

Večkrat se sliši in občuti, da se duhovniki spovednice bojimo. In vendar ni zakramenta, ki bi mogel ljudem toliko pomagati na poti do krščanskega življenja kakor prav zakrament svete spovedi; a ni ga zakramenta, ki bi od nas toliko zahteval kakor prav ta.

Kako je prišlo do prepričanja, da se duhovniki spovednice izogibamo? Morda zato, ker ne znamo govoriti sedanjemu človeku? Ali je naše oznanjevanje preveč oddaljeno od potreb in zahtev, ki jih grešniki na nas stavijo? Ali smo pa celo prepričani, da se zakramenti in njihovi učinki dajo nadomestiti z novimi, modernejšimi sredstvi?

Če velja že o duhovnikih, da se spovednice kot spovedniki izogibamo, kaj naj rečemo o grešnikih? Kje so vzroki? Ali še težje vprašanje: zakaj in kljub tolikim spovedim krščansko življenje ne napreduje? Ali je to vprašanje samo posledica pesimističnega gledanja na današnje versko življenje? Ni doraščajoče mladine, ni mladih zakoncev — da navedem samo dva primera. Zakaj jih ni? Ali zato, ker so v grehu in hočejo v grehu ostati in živeti?

Nastavil sem nekaj vprašanj, nekaj problemov. Sam ne morem dati odgovorov na vse težave. Potrebno je, da priskočijo na pomoč izkušeni spovedniki. To bo nam vsem v korist.

Lansko leto sem po tečaju v Trstu pred našim g. škofom sprožil misel, naj bi posredoval, da bi Višarje imele vedno dobre spovednike, ki bi se s spovedanci znali pogovoriti v njihovem jeziku. Božje poti si pač ne moremo predstavljati brez spovednikov, ki obvladajo jezik spovedancev in jim znajo primerno tudi pomagati. Na božjih potih gre namreč k spovedi veliko takih, ki so spovedi res potrebni. G. škofu sem pripomnil, da bo za Višarje velika pridobitev, če bodo vlekli po svojih spovednikih. Naš g. škof se je res zanimal. Poslal je namreč kar moje pismo videmskemu ordinariju. Sledila so povpraševanja, pisma, odgovori. Zdelo se je, da tam polagajo večji poudarek na zunanja dela, ki so jih izvršili na Višarjah, kakor pa na delo in gradnjo v spovednici. Zlasti se nismo mogli zediniti o tem, kdo je dober spovednik, kdaj moremo spovednika smatrati za dobrega spovednika. V nekem pismu sem bral, da je dober spovednik že tisti, ki sicer ne obvlada jezika, a razume grehe spovedanca in zna nekaj povedati, kar tudi spovedanec more razumeti. Odgovoril sem, da že po svoji osebni izkušnji vem, da za dobrega spovednika na božji poti ne zadostuje nekaj skromnih besed.

S tem primerom hočem le pokazati, kako smo needini že v presojanju tega, kaj pomeni biti dober spovednik. Naj bi zato naš današnji razgovor poživil v nas veselje do spovednice in jasno pokazal, kako danes potrebujemo požrtvovalnih, izobraženih, svetih in res dobrih spovednikov.

V tem predavanju nimam namena ponavljati, kar vsak more najti v dobrem učbeniku za moralko in pastoralko. (Učbenikov je dosti, čeprav vsi več ali manj trpijo na krizi sistema, ker še iščejo, kako bi se moderno sistematično obdelal božji zakon, kako bi se uravnalo krščansko življenje, ki mu je Kristus

norma, in kako bi se jasno izklesala načela hoje za Kristusom.) Omejiti se hočem samo na nekaj zadev, ki se tičejo prav nas in naših potreb. In potrebe ter težave, ki jih imamo tu, imajo tudi drugod po svetu. Razlika je morda le ta, da je tu vse zgoščeno na majhnem kotičku, medtem ko je v širnem svetu vse bolj razlito in raztegnjeno. Za podlago sem v pripravi predavanja vzel knjigo: Barra, Inchiesta sulla confessione, ki je izšla letos v aprilu.

1. Skušajmo poiskati vzroke, zakaj se današnji ljudje spovednice izogibajo, vsaj vzroke, ki sedaj zahtevajo našo posebno pozornost.

2. Skušajmo odkriti, katere so danes osnovne resnice, ki jih je treba posebej poudarjati. Oznanjevanje božje besede ni omejeno samo na prižnico; posebej pride v poštev prav v spovednici, kjer ne zadostujejo samo načelni nauki ali predlogi, ampak so potrebni konkretni nagibi, rešitve in odločitve.

3. Ob koncu bo pametno opozoriti na nekatere zadeve, ki so v zvezi s spovedovanjem in zadevajo bolj tehniko spovedovanja. Pri teh bo posebej treba vašega sodelovanja v razgovoru, dragi sobratje, da se zedinimo o postopanju spovednika pri morebitnih težavah in novih problemih.

I. Beg pred spovednico

Danes opazimo čudne pojave. Tako na primer, sem nekje bral, imate ljudi, ki rinejo v zemljo, garajo, se žrtvujejo s prepričanjem, da bodo vse dosegli. Drugi pa vam čakajo in čakajo. Kaj? Da se bo nekaj zgodilo, kar bi jih osrečilo. Koliko naših mladih ljudi, študentov po končanih šolah, čaka in čaka. Se ne zganejo, se ne potrudijo, se ne žrtvujejo, ampak le čakajo... Ta ugotovitev velja večkrat tudi v nadnaravni sferi. Nekateri čakajo in čakajo; morda še molijo, a se ne zganejo...

Drug pojav našega časa: od ene strani iskanje krivde za nerodnosti in zločine preteklosti, zavračanje krivde na prednike in iskanje nekoga, ki bi moral prevzeti nase vso krivdo za to, kar se je zgodilo; od druge strani pa popolno pomanjkanje čuta za greh ali krivdo. Kot primer za prvi način zadržanja sem v nedeljo po radiu omenil nemško igro Stellvertreter, ki jo že več mesecev igrajo v Berlinu in zvrča krivdo za pokol Judov na papeža Pija XII. Zanimivo bi bilo poiskati za to v naši zgodovini kakšen primer. Za drugi način zadržanja ni treba iskati dokazov, ker jih lahko vsak dan odkrijete in občutite.

Tistim, ki opevajo stare čase, ugovarjamo, da so tudi v preteklosti delali grehe in velike hudobije. Dovolj je, da pogledajo Slomškova pastirska pisma. A ti nam takoj odgovorijo: res je, a ljudje so se čutili grešnike, so se zavedali, kaj je greh, in so se zato tudi spokorili in delali pokoro. Danes pa tega ni. Ljudje se ne čutijo krive. Kaj je danes greh? Kaj je danes poštenost in krepost?

Vse to je prav gotovo posledica nevere. Kjer ni vere, ni dobrih del, a tudi ne greha; to je zavesti osebnega greha, zadolžitve pred Bogom. Kjer ni greha, tam ne more biti potrebe po spovedi, po spreobrnjenju. Gotovo je pri mnogih naših ljudeh je padel čut za greh, ker so preveč grehov naredili. So ljudje, ki imajo zločine na vesti, pa jih zakrivajo prav z zavestjo, da ni greha, da niso dolžni odgovarjati Bogu, ki ga ni, da niso dolžni iti k spovedi. Teža greha jih sili k zakrknjenosti in odpadu od vere. Dušni pastirji vse to prav gotovo dobro veste. Odločitev za srp in kladivo prihaja večkrat prav iz te zavesti.

Zanimivo bi bilo preučiti vse vzroke, zakaj so naši ljudje izgubili čut za greh. Kako naj se čut za greh ohrani, če se danes zločin poveljuje? Tatvina

in rop kot spretnost, zakonska nezvestoba kot potreba. Greh je vendar nekaj skritega, pravijo mnogi, zato ne more biti greh, kar vidimo v kinu, po televiziji, v javnosti. Če tisti lahko tako delajo, zakaj ne bi jaz tudi tako delal? Od tu je pot do kakršnegakoli zaključka zelo enostavna in lahka.

Tu bi bilo potrebno zdravilo, sveta spoved, ki bi grešnika prisilila, da se vkloni, poniža, poklekne in tako odreši. Ni pa lahko to storiti in se v napuhu človek izgovarja pred vsako odgovornostjo. Ni lahko priznati, da smo grešili; še težje je pa priznati, da so bile vse naše žrtve v določen namen brez pomena, brez smisla in celo upor proti božji ljubezni. Napuh in ošabnost sta velika nasprotnika spovednice.

Spomnimo se ob tem Jezusovih besed na križu: Oče, odpusti njim, saj ne vedo, kaj delajo. Zlasti se spomnimo na te besede v spovednici. Delo nam bo lažje in pogled na svet nam bo bolj jasen in optimističen. Velika ovira za spoved je namreč prav navednost. Ljudje ne vedo, kaj je prav in kaj ni prav. Od spovednice bežijo, ker ne znajo ceniti zakramenta svete spovedi, v katerem se človek sreča s Kristusom na križu in tudi sam sliši besede: Še danes boš z menoj v raju. Pred spovednico bežijo iz strahu, zaradi površnosti in brezbriznosti. Kaj sta za številne naše grešnike spovednica in zakrament svete spovedi? Morda medel spomin na mlada leta, ki ga danes že zakriva spomin na lepo obleko, velike stroške, vožnjo z avtom. Vse to spada v muzej, v zakladnico lepih spominov. A na prvo srečanje s Kristusom prav po sveti spovedi kaj me še spominja?

Najbrž vsi poznamo dva izgovora, ki sta precej razširjena. „Jaz svoje račune sam uredim z Bogom,“ govori prvi. „Jaz sicer že leta ne hodim k spovedi, vendar pošteno živim,“ pravi drugi. Bi znali pravilno in prepričljivo odgovoriti. Kjer ni vere v Cerkev, tam ni vere v spoved. Našim ljudem so spodbili vero v Cerkev. S tem so spodbili tudi vero v spovednico.

Vsemu temu se pridružijo razni predsodki, ki imajo svoj izvor v vzgoji, okolju, življenju, stiku z drugače mislečimi ljudmi in z duhovniki. Včasih so vzroki za beg pred spovedjo prav banalni, kakor osebno užaljenje, nezaupanje do duhovnika itd. Včasih ima le majhen pogrešek spovednika hude posledice. Ni rečeno, da so za številne nerodnosti duhovniki odgovorni; a so včasih posledice zgrešenega nastopa ali nasveta res tragične.

Ne smemo pretiravati krivde pri spovednikih, a tudi ne podcenjevati. Včasih se slišijo debele! Spovednik da je rekel tako. Sedaj pa popravlja, mogoče celo v šoli. In moraš kdaj pri vsej dobri volji reči, da je spovednik pogrešil. Ni lahko za spovednika, zlasti v nekaterih spovednicah, uživeti se v miselnost spovedanca, odkriti pravi vzrok bolezni, si ustvariti pravo sodbo o grešnosti in grehih in dati primerno besedo in pokoro. Ljudje so različni in vsako njihovo delo, v našem primeru, ima osebni, subjektivni značaj. Grešnikov ni mogoče soditi in presojeti po stalnih, splošnih tabelah, po sebi, ampak po tem, kar in kakor so prav oni naredili. Duhovnik, ki je grob v svojem govorjenju, bo to lastnost ohranil tudi v spovednici. Če ni dorastel raznim težavam, zlasti kar se tiče spolnosti, bo dal občutiti, da ni gotov, in bo bolj s težavo znal druge uravnavati. Koliko bi se dalo tu povedati o tem, da mora biti duhovnik fin psiholog, ki globoko umeva ves duhovni položaj spovedanca, ima sočutje z njim ter mu pride z umevanjem in ljubeznijo nasproti.

Nikjer drugje se pri duhovniku tako ne opazi pomanjkanje molitve, globoke vernosti, prepričanega duhovnega življenja kakor prav v spovednici. In to

spovedanci čutijo. Ali ni morda prav ta zavest, ki nam včasih svetuje, da ljudi rajši zunaj spovednice pričakujemo, kakor da bi stopili vanjo?

„Zanesljiva je beseda, da je Kristus prišel na svet reševat grešnike, med katerim sm jaz prvi. Ali zaradi tega sem dosegel usmiljenje, da je Kristus najprej meni pokazal vso potrpežljivost za zgled tistim, ki bodo verovali vanj.“ Tako naj čuti, tako naj se vede spovednik.

Duhovnik se zavedaj svoje vzvišene službe v spovednici: Quis potest dimittere peccata nisi solus Deus? Seveda je vse to od Boga: omnia ex Deo, qui reconciliavit nos sibi per Christum et dedit nobis ministerium reconciliationis.

Delikatna je ta služba rekonciliacije z Bogom. Če bi Evharistije ne bilo, bi morali duhovniki sveto živeti že samo zaradi spovednice. Sicer bi nam tam nenehno veljalo: „Medice, cura te ipsum!“ In če bi prižnice ne bilo, se bi morali bogoslovno izobraževati že samo zaradi spovednice. Teološko zanemarjen duhovnik je v spovednici prava nesreča. Ne le v dogmatiki in moralki, ampak tudi v zdravi ascezi napredujmo. Spovedanci spoznajo kmalu, koliko je ura našega notranjega duhovnega življenja.

Spovednik bodi vedno miren sredi nemirnega sveta, vedno potrpežljiv in pridi vedno prijazen nasproti. Prvi vtis je odločilen za penitenta. Fortiter in re: nič ne smemo odnehati od katoliške morale, npr. glede zakonske čistosti. Vendar suaviter in modo, upošteva nevednost, slabost, težavne socialne razmere. Vsaj to zavest naj odnese penitent, da je našel v spovednici človeka, ki ga razume in mu dobro želi. Bodimo vsaj nekoliko podobni Bogu, „qui omnipotentiam suam parcendo maxime et miserando manifestat“ (msgr. Ukmar).

Naše spovedi so večkrat monotone, shematično urejene. Vedno isto in vedno enako! Včasih nam niti na pamet ne pride, da se ne smemo zadovoljiti z znanjem, ki smo ga v naglici prejeli v bogoslovju ali o počitnicah kratko pred izpitom za jurisdikcijo. Ne napredujemo, ne poglobljamo svojega znanja, kot bi bilo potrebno, ker se razmere, za katere je treba aplicirati moralna načela, vedno spreminjajo in v zadnjih letih s tako naglico, da nas je kar strah. Kako naj prihaja mladina k spovedi, če pa opazi, da nimamo smisla za njene potrebe? Kako zakonci, ko opazijo, da nimamo jasnih pojmov o omejevanju rojstev in o težavah krščanskega življenja in vzgoje? In morda vse probleme rešujemo s kratkim nasvetom: Molite in zaupajte v božjo Previdnost!

Vse to govorim, kakor čutim. In se spovednice tudi bojim. Treba je znanja, božjega in človeškega, izkušnje, jasnosti, odločnosti, ki se ne boji prevzeti nase odgovornosti za nasvet in odločitev, a istočasno pusti spovedancu potrebno svobodo. Naši ljudje le prevečkrat čutijo, da nimajo od nas duhovnikov jasnih navodil za življenje. Občudujejo našo nadarjenost, življenjsko izkušnjo v gradnji dvoran, povečujejo naše avtomobilske vožnje in izkušnje, se veselijo naših atletskih sposobnosti, se posmehujejo naši izkušnosti v zbiranju ali razsipanju denarja, strmiijo nad našim grobim in prostaškim govorjenjem, se čudijo naši izkušnosti v skrbi za jed in pijačo, a v spovednici obstrmijo nad našo duhovno praznoto. V spovednici se vedno dva spovedujeta: grešnik o tem, kar je naredil, — spovednik o tem, kar mu manjka. In se ne čudimo, da pred našimi spovednicami bežijo? Današnji svet se ne boji več žive vere, ampak duhovne praznote. In pred to duhovno praznoto beži.

Morda sem kaj preveč rekel. Vzemite te besede kot besede, ki sem jih sebi že večkrat povedal. In pred kruto realnostjo teh besed sam bežim.

Zdi se, da se bojimo prepričevati ljudi prav v spovednici o važnosti,

vrednosti in potrebi božje milosti. Morda imamo premalo poguma, ker to realnost sami premalo poznamo in cenimo. Morda imamo premalo zaupanja vanjo in več zaupanja v človeška sredstva, čeprav smo poklicani za nosilce, glasnike in delilce milosti prav v sveti spovedi. Ni ga zakramenta, kjer bi se delovanje božje milosti tako občutilo kakor pri spovedi. Kaj si ti duhovnik rekel in naredil? In vendar je šel grešnik opravičen, potolažen, okrepljen od spovednice? Ali pripisuješ svoji besedi in svoji spretnosti vse te učinke? Prav gotovo ne. Kdo izmed nas ni tega čudeža božjega usmiljenja občutil ob bolniški postelji? Bodimo torej, kolikor je to človeško mogoče, vredni nosilci in posredovalci božjega odrešenja in božjega usmiljenja in s tem božjega življenja, božje milosti.

Barra omenja v svoji knjižici *Inchiesta sulla confessione* kot vzrok za beg pred spovednico razne nadomestke za spoved, ki jih moderni svet pozna. Ne bom tu omenjal psihoanalize, ki med našimi ljudmi verjetno nima častilcev. So pa drugi nadomestki, ki je prav, da jih poznamo.

Danes je čas javnih spovedi. Nič več ne ostane skrito, zlasti ne to, kar je včasih veljalo za greh. Kar je bilo včasih materia spovedi, je danes zadeva javnosti. Kaj naj še sploh ostane za spovednika? V poslušanju in branju dogodivščin, zelo junaških dogodivščin, marsikdo najde opravičilo za svoje grehe. Človek se ne spoveduje pred Bogom, ampak pred zrcalom in pred javnostjo, je nekdo zapisal. Saj ni sploh vreden, da stopi v javnost, če nima za seboj kake dogodivščine, ki jo more razglasiti. Ljudje se torej izpovedujejo, a ne spovedniku. „Kaj sem, vedo vsi, kaj sem naredil, tudi. Kaj bi pravil duhovniku vse te stvari!“ Da te besede razodevajo neumevanje spovedi, ki je izraz ljubezni do Boga in iskrene volje za poboljšanje, ni treba še posebej poudarjati.

Ni je danes revije, zlasti ne ženske revije, ki ne bi odgovarjala na pisma. Kaj se vse tam bere! Naše gospodične tam iščejo odgovora na svoje težave, težnje in pričakovanja. Revija prinesejo navadno odgovor, ki zadovolji in ne stavi nobenih zahtev in ti ohranja popolno svobodo za odločitve. In vsi horoskopi! Povsod iščejo ljudje odgovora, samo pri spovedi ne. Koliko naših mladih ljudi povpraša pri spovedi za nasvet v toliko svojih problemih? Mislim, da prav malo. Če se duhovniku, katehetu ali spovedniku, posreči, da mu zaupajo svoje težave, kako so potem hvaležni za vsako besedo. Toda rajši govore v šoli, kakor v spovednici. Hudo je seveda, če ne pride do takega razgovora ne v šoli, ne v spovednici in tudi ne na raznih sestankih, ki jih z njimi imamo. Rajši se obračajo na revijo, kakor na duhovnika. Naj kar pri tej točki svetujem, da se spovednik pri spovedi posluži tudi dialoga in naj ne govori samo on. To je važno zlasti pri otrocih, kjer je težava glede kesanja in trdnega sklepa ali že glede same pazljivosti. Tako na primer, če pride mlad fant z nečistimi grehi, ga morem vprašati: Ali se ti zdi vse to prav? Ali se ti ne zdi, da bi bilo potrebno opustiti grešno navado? Ali ne bi bil tedaj zadovoljen? Kaj bi bilo treba narediti? Imaš resno voljo? S tem pomagamo mlademu človeku do zavesti lastne odgovornosti in spoznanja, ki je že velik korak na poti do spreobrnjenja.

Ljudje so danes siti spraševanj in zasliševanj. Kamor greš, povsod: kdo, kaj, zakaj? In ljudje so se navadili lagati, da se izognejo sitnostim. In lahko rečemo, da kdo vidi tudi v spovednici tako zasliševanje. Čim bolj se zlažeš, tem bolje bo zate! Kaj bo tako z integritas confessionis? Ima o spovedi svoje mnenje in si misli, da je dovolj, da se predstavi in da nekaj pove. Da bi se pa obtoževal v svojo škodo, tega pa ne. Pri cerkvenih sodiščih imamo sedaj vedno večje težave, ker se ne moremo zanesti na priče. Priče sicer prisežejo, a povedo le to,

kar je v korist obtožencu. Če me je že za pričo poklical, mu moram vendarle pomagati.

K temu pride včasih še potreba, da se kaj zamolči. Zakaj? Ali imajo vsi naši spovedanci prepričanje, da duhovniki molčimo o tem, kar smo pri spovedi slišali? Ali nam ne uide le prevečkrat kaka beseda o skrivnostih človeškega srca, za katere smo zvedeli v spovednici? Ali je prav, da duhovnik pripoveduje dogodivščine, za katere je zvedel v spovednici? Drugih nima, zato želi z njimi druge zabavati, posebno v trenutkih, ki o njih velja: in vino veritas.

Barra omenja še neki drugi vzrok, da ljudje ne cenijo spovedi. O njem ne morem soditi, ker imam premalo izkušnje, a vredno je, da ga omenimo. Nekateri menijo, da je spoved navadna pobožnost, kakor na primer molitev rožnega venca. Nimajo občutka, da je zakrament. Nimajo potrebe po spovedi. To je velika pomanjkljivost, ker ne vidijo v sv. spovedi to, kar res je. Saj ne gre za navadno pobožnost, ki bi bila kvečjemu potrebna kot priprava na sveto obhajilo, ampak za zakrament. A pri zakramentu je milost iz opere operato, ki pa pri spovedi zahteva bolj kakor pri drugih zakramentih opus operantis, vsaj iskrenost in določene obveznosti. Spovedniki jim že tako ne damo dosti, sami so že precej napredovali v dobrem in tako se jim spoved zdi popolnoma nepotrebna. Poleg tega vidijo take, ki hodijo večkrat k spovedi in ne napredujejo v popolnosti. Tako se počasi spovedi odmaknejo. Od tega pa imajo le škodo in večkrat tudi zato taki ljudje počasi zaidejo v greh.

Zal nimajo ljudje vedno na razpolago spovednikov. Biti jim moramo na razpolago, kadar imajo ljudje možnost in čas, da pridejo k spovedi. V popoldanskih urah navadno nihče ne pride k spovedi; v pošteved pridejo včasih večerne ure, ker marsikdo pride z dela šele po osmi uri. Naši časi zahtevajo tudi v tem marsikatero spremembo. Ljudje naj bodo gotovi, da dobijo spovednika. Z izgovori, da naj pride jutri, da ga ni doma itd., si ljudi oddaljujemo. Morda se bodo še vrnili, če bodo res potrebni, drugače ne. Verniki imajo pravico do naše besede in pomoči, kakor jo pač potrebujejo. Zgodi se včasih, da duhovnik čaka pred spovednico. To je najlepši način, da se spovedovanju izogneš. Kateri grešnik ima pogum, da bi pristopil in ti rekel, da bi se rad spovedal. Tako se zgodi, da grešnik in spovednik čakata pred spovednico, a nobeden nima poguma, da bi v spovednico stopil. Msgr. Ukmar mi je za to predavanje zapisal: „Radi v spovednico! Ne pustiti čakati. Čaka naj spovednik. Spovednica naj bo psihološko primerna za sedanjega človeka in na primernem mestu. Za spovedance veliko molimo!“

Ni lahko spovedovati, če dosti ljudi čaka. A treba je potrpljenja in ne sile. Kakor da ni drugega, kakor da sta sama in da imata ne vem koliko časa. Hudo je, da prav ob navalu na spovednico pridejo ljudje, ki imajo največ potreb in skrbi. Zato je potrebno, da se na tako spovedovanje duhovno pripravimo, z molitvijo in z žrtvijo potrpljenja. Važna je priprava na skupno spoved določenega stanu, na primer študentov. Potrebno je, da se pred spovedovanjem vsaj malo orientiram in vprašam, katere so njihove potrebe, težave, kaj jih teži, kaj naj vprašam, rečem, kakšen nauk naj jim dam, kakšno pokoro itd.

V spovednici ne kričimo in se ne jezimo. Nimamo te pravice. Včasih je potrebna tudi trda beseda. Ni pa lahko uganiti, kdaj. Ali je strogost vedno na pravem mestu? Včasih je spovednik strog, kakor da iz svojega jemlje in kakor da bi šlo za užaljeno njegovo osebno čast, ne pa za korist spovedancea. Kdor z ljubeznijo dela, najde vedno pravilno pot. Naše spovedovanje, čeprav trdo in od-

govorno, naj nam bo v našo duhovno rast in v veselje, bolj kakor katerokoli drugo dušnopastirsko delo. Krstov ni, birmovati ne smemo, večina ljudi umrje po bolnišnicah. Torej nam poleg maše ostane zakrament svete spovedi. Če še ta odpade, kje bomo vzeli Kristusov križ na svoje rame in ga nosili v reševanje ljudi? Danes moramo priznati, da se nam povprečno dobro godi. Kje naj pridemo v stik s človeško revščino, če ne prav v spovednici? Kje naj se ogreje naše srce v ljubezni do bližnjega, če ne prav v spovednici, ko grešniku pomagamo, da pade pod križem in s Kristusom vstane in tako oživi v sebi sveti krst, ljubezen božjo in se ponovno usposobi za življenje otroka božjega? Kje moremo človeku bolje pomagati, kakor prav pri spovedi, ko mu ne damo koščka kruha ali minljivega veselja, ampak odrešenje? In vse to tako poceni. Dodajmo vsaj lastno žrtev!

Teže je odgovoriti na naslednje vprašanje: Zakaj spoved marsikdaj ne dá tistega sadu, ki bi ga kot zakrament mogla dati? Zakaj ljudje iz spovednice ne pridejo boljši? Zakaj po spovedi ne postanejo bolj formirani, utrjeni v dobrem, navdušeni za dobro stvar, požrtvovalni za delo in rast v popolnosti? Pri zakramentu svete spovedi je treba našega sodelovanja. Bolj kot pri drugih zakramentih je treba poudarjati pri spovedi važnost opus operantis. Vedno bolj mora rasti zavest, da pri spovedi ne zadostuje le neka zunanja formalnost, ampak da ta zakrament zahteva res iskreno voljo in prizadevnost, da bo rodil svoje sadove.

Večkrat se poudarja, da spoved odgovarja človekovi naravi, njegovi psihološki potrebi, da se izpove, da mu po spovedi odleže in se odahne. Človek zadobi mir vesti, ki ga je pred spovedjo grizla. Potreben je razgovor z razumno osebo in zato gre k spovedi, kjer bo zadobil mir. Barra se vprašuje, ali ni morda prav tako predstavljanje spovedi škodo. Človek gre po tem nauku k spovedi za mir in notranjo srečo, ne pa da bi se srečal z Bogom in prav zaradi tega dosegel notranje očiščenje.

Spominjam se, kako je neki duhovnik pri duhovni obnovi stavil sobratom sledeče vprašanje: Kolikokrat govorimo duhovniki o Kristusu, posebno v zasebnih razgovorih s svojimi sobrati? Ta predmet nam, žal, ni domač. In vendar je za spovednico tako potreben. Kolikokrat sežemo po Kristusovem nauku in po njegovem zgledu, da okrepimo svojo besedo? Ali ni naša beseda v spovednici prepogosto samo opomin na moralne dolžnosti, ki jih je Bog razodel že v stari zavezi, ki so sicer še v veljavi, a so po Kristusu zadobile nov pečat odrešenja? Kolikokrat prepojimo dolžnosti deset božjih zapovedi z zapovedjo ljubezni, ki nam jo je Kristus omogočil? Duhovnik v spovednici ni prijatelj in zaupnik, ampak duhovnik, ki posreduje Kristusa in ki stopa pred svet kot živa priča tistega globokega notranjega življenja, ki ga predvsem mladi iščejo in po njem hrepenijo. To mora biti duhovnik vsaj v spovednici in predvsem v spovednici.

Naj opozorim še na neko drugo važno zadevo. Redki naš človek pride k spovedi z molitvenikom, ki bi mu bil primeren. Kako se na spoved pripravi? Zna že na pamet. Kakor se je naučil pri nauku za prvo spoved, tako gre naprej. Njegova obtožba je vedno otroška (I nostri penitenti restano bambini). Spovednika navadno vznemiri obtožba: nobenega nisem ubil, nisem kradel, k maši ne morem, staršev ne ubogam. Vznemirjenost ni na mestu. Ali jih nismo učili: ne kradi, ne ubijaj... Mislijo, da so dobri kristjani, če so dali miloščino, če so potolažili gospoda župnika s kakim darom za dom, niso jedli mesa v petkih. Kje pa ostanejo vse stanovske dolžnosti, pravičnost, ljubezen, vera, vse obveznosti, ki izhajajo iz vlitih kreposti in jih naši katekizmi še malo poznajo? Kje so dela usmi-

ljenja? Kje dolžnosti staršev, zakoncev, obrtnikov, politikov, kulturnih delavcev in tako dalje? Danes so tako različne dolžnosti in tudi različni grehi.

Tako preidem k odlomku, v katerem bom morda povedal kakšno bolj težko sprejemljivo misel. Pa drugi popravite, če bo pogrešeno.

II. Osnove krščanskega življenja

Verjetno smo skoro vsi študirali moralno po Noldinu, ki je še vedno dobra knjiga. Rad bi vas opozoril na sledeče: če ste pridno študirali in ste odstavke podčrtali, pogledjte, kateri odstavki so v knjigi najmanj podčrtani, ker so se vam zdeli manj važni. Odkrili boste zelo zanimivo stvar. Najbolj neomadeževano je tisto poglavje, ki govori o „cooperatio ad bonum“, ki je kratko. Drugo, ki je verjetno tudi skoraj nedotaknjeno, je gotovo poglavje o „praxis caritatis theologicae“. In tretje: Quid involvat obligatio tendendi ad finem ultimum. Če ne drži, kar sem rekel, za vašo šolsko knjigo, je pa gotovo, da so to tri poglavja, ki so marskje pozabljena, posebno v naših veroučnih učbenikih. Ta pozabljivost se kaže pri poučevanju krščanskega nauka, bodisi v šoli, na prižnici ali v spovednici. De fine hominis. Kaj naj pravzaprav človek na tem svetu dela ali čemu ga je Bog ustvaril. Da bi se zveličal, slišimo od vseh strani. Zakramenti so potrebni za zveličanje, spoved je potrebna za zveličanje in tako naprej. Kaj pravzaprav pomeni: zveličati se, za zveličanje, milost božja je za zveličanje potrebna? Kaj ta beseda pomeni? Z njo navadno Slovenci prevajamo latinsko *salus*, ki vsekakor ima več pomenov. Zato je potrebno, da najdemo ščasoma pravilne izraze za različne teološke ideje, ki jih vse prevajamo kar z „zveličanje“. Ozirajmo se na to pri sestavljanju učbenikov. K čemu naj torej navajam spovedanca, če pa ostane izraz zveličanje tako nejasen in splošen. Milost božja je vendar potrebna za življenje, duhovno zdravje: ut vitam habeant. Drugi primer: Ali imamo v slovenščini dober izraz za latinski *iustificatio*? Izraz „opravičenje“ nikoli ne da popolnega pomena *iustificacije*, ki pomeni: *iustum facere*. In vendar je spoved prav za to potrebna, v tem življenju: ut pie et iuste vivamus.

Milost, vera, spoved so potrebne za sedanje življenje; kar bomo namreč tukaj sejali, bomo v nebesih želi. Sin človekov je prišel na svet, da bi tu na zemlji življenje imeli in po tem življenju dosegli večno slavo in srečo. In to si je treba zaslužiti. V tem je smisel, pomen našega zemeljskega življenja. Stopimo torej pri našem pridigovanju malo bolj na zemljaska tla in pokažimo današnjemu človeku, čemu je ustvarjen, da je namreč kot otrok božji deležen božjega življenja, da tako daje že na tem svetu Bogu čast. Pravilno je eshatološko gledanje, a potrebno je povedati človeku, da se tam ne bo dalo nič spremeniti in bo mera naše slave odvisna od slave, ki jo bomo Bogu dali na tej zemlji, človek je ustvarjen, da na svetu sebe in svet posveti.

V učbenikih stoji zapisano, da je Kristus Cerkev ustanovil, da vodi ljudi k zveličanju. Ali ni lepše reči, da Cerkev ljudem posreduje odrešenje, ki ga je Kristus na križu zaslužil? Učbeniki govore, da se je Bog Sin učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal. Ali se vam ne zdi, da tukaj manjka nekaj zelo važnega, da je namreč potrebno, da se človek zgane, odrešenje sprejme, ga ohrani? Ali ni po vseh naših učbenikih prav to sodelovanje vse premalo poudarjeno?

Kaj je človeku potrebno, da se zveliča? Odgovarjamo: mora spolnjevati zapovedi! Katere? Tistih deset? Je to vse? Saj je še Kristusova zapoved ljubezni! Kako se pa ta zapoved spolnjuje?

Quid involvat obligatio tendendi in finem ultimum? Kaj mora človek narediti, da bo dosegel cilj svojega življenja? Prva zapoved nove zaveze je: ljubi Boga. To pomeni, da mora vsak človek, ker je Kristus na križu svet odrešil in nam Cerkev to odrešenje posreduje, to odrešenje tudi sprejeti; to se pravi: prejeti sveti krst in postati otrok božji. Ljubiti Boga se pravi živeti v božjem otroštvu. Zato je druga naša dolžnost, da to otroštvo božje ohranimo in ga okrepmo. Po krstu je človek usposobljen za krščansko življenje, to je, da Boga in bližnjega ljubi. Ta usposobljenost nam je dana po milosti in po vlitih krepostih, predvsem po krepostih vere, upanja in ljubezni. Brez milosti človek torej ne more pravilno Boga in bližnjega ljubiti. Ta sposobnost se krepi nadalje po drugih zakramentih. Iz vsega tega izvira dolžnost vztrajnosti in rasti v dobrem, kar se razodeva prav v dobrih delih. Prav Boga ljubiti je torej mogoče le v milosti, ki je pač božje življenje v nas, vez s Kristusom. Iz tega izvira še nadalje dolžnost, da se izogibamo vsega, kar bi moglo našo vez z Bogom uničiti in pretrgati ter tako uničiti božjo ljubezen in božje življenje v nas. To naredi smrtni greh, s katerim se človek vede in hote upre Bogu, njegovemu veličanstvu in njegovi ljubezni. Če je pa človek že tako daleč zašel, ima možnost in dolžnost, da pretrga z grehom in sovraštvom do Boga, se skesa in prosi Boga odpuščanja. Za to odpuščanje je Kristus postavil zakrament svete spovedi, ki je tudi sad njegovega odrešenja in dar velikonočne nedelje.

Če se že vprašamo, čemu je spoved potrebna, ni prav kar splošno odgovoriti, da je potrebna za zveličanje, ampak za naše posvečenje, odrešenje, opravičenje, za duhovno zdravje in za življenje v Bogu in za Boga; skratka torej za odpuščanje grehov in za poravnavo krivde. Vse to pa naj izhaja iz ljubezni, in ljubezen božja je naše povračilo. Če bomo stavili večji poudarek na ljubezen božjo do nas, bomo lažje navdušili za ljubezen do Boga in do bližnjega in za vse, kar nam omogoči posest te ljubezni, to je dobra dela. Dajmo torej večji poudarek krepostim, zlasti vlitim krepostim, ki so nam dane sposobnosti za krščansko življenje in iz njih pač izvira tudi dolžnost za tako življenje. Prav bi bilo, da bi osvežili osnovna moralna načela ob encikliki *Pacem in terris*, ki govori o pravicah in dolžnostih in je kratek izvleček moderne moralne teologije.

Če bo poudarek na ljubezni in na njenih zahtevah, bo tudi lažje osvetliti hudobijo greha, s katerim se človek upre božji ljubezni. Iz pravega spoznanja, kaj je greh, bo mogoče lepše spoznati vrednost zakramenta svete spovedi, ki nam vrača božje prijateljstvo, ki je pač cilj našega zemeljskega življenja in naj nam veljajo naše skrbi in prizadevanja. Prvi korak za doseg tega življenja po storjenem smrtnem grehu je spreobrnjenje. Vsako spreobrnjenje pa se začneja pri spoznanju, kaj je greh, in zavesti, da sem tudi jaz grešnik. Da bo prišlo do globljega spoznanja hudobije greha, pokažimo, da ni greh samo neko dejanje proti nauku Cerkve, ampak dejanje, ki je v nasprotju s samo človeško naravo. Pokažimo na veliko razliko, ki je med velikimi in malimi grehi. Pokažimo, da so moralne dolžnosti zahteva ljubezni do Boga (Haering).

Poudarjamo, da je Kristus norma moralnega življenja. Pustimo končno monotono pridiganje: to je greh, ono ni greh, to je mali, ono veliki, če boste to naredili, boste šli v pekel; če boste drugače, ne boste šli v pekel. Res je tudi to potrebno, a krščanska moralka, je nekdo rekel, ni znanost o dovoljenem in nedovoljenem, ampak predvsem znanost o idealu, ki je tako mojstrsko izražen v stavku: bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče, ki je v nebesih. (Naše označevanje dolžnosti naj postane navajanje ljudi k hoji za Kristusom. Kristus je

v svojem življenju najpopolnejša podoba božja. To pridiganje nam dela precej preglavice, ker imamo nauk, a manjka nam živih prič krščanskega življenja. Svet pričakuje od nas, da mu konkretno pokažemo, kako se krščansko živi. Ne samo z besedo, ampak tudi z zgledom. Zato je tudi potreben zgled laikov, ki res krščansko živijo.

Pokažimo tudi, kako greh škoduje skupnosti; zakaj človek danes ima za to smisel.

Greh ostane vsekakor *mysterium iniquitatis*. Kdo greši, kdo smrtno greši? V čem je velika in važna stvar? Ali je res mogoče, da se človek tako spozabi, da se vede upre božji ljubezni?

Ker ima človek svobodno voljo, razumemo, da je greh možen. Težje je pa razumeti, zakaj so nekatera dejanja tako nasprotna božji ljubezni, da spravijo človeka v neprijateljstvo z Bogom in ga morejo večno pogubiti, in da en sam greh za to zadostuje. Spovednik mora vedeti, katera dejanja iz modernega sveta so smrtni grehi. Če hoče spovednik ljudi spodbujati k dobremu, mora vedeti, zakaj so nekatera dejanja dobra, druga moralno slaba. Zakaj bi moral v pekel, ker sem v petek jedel meso? Zakaj je pravo spolno zadoščenje izven zakona že v mislih smrtni greh? Zakaj je omejevanje rojstev z nepravilnim spolnim občevanjem proti božji postavi? Tu bi našli lahko celo vrsto prestopkov. Naj služi že par primerov za opozorilo. Danes ni dovolj reči: Cerkev pravi tako. Avtoritativna beseda danes malo zaleže, če ni tudi prepričevalna. Kako boš spovedanca pripravil do kesanja, če ga ne znaš prepričati, da je slabo ravnal? Ali res nimamo spovedniki zaradi svoje nevednosti drugega nagiba za krščansko življenje kakor strah pred smrtjo in pred peklom?

III. Spovednikovo presojanje penitenta

Oddaljenost zakoncev od spovednice je treba v veliki meri razlagati prav s tem, da spovedniki večkrat ne znamo pomagati človeku v današnjih potrebah. Principi moralnega nauka so sicer jasni, a aplikacija na posamezna dejanja je spremenljiva, ker je pač vsako dejanje nekaj novega. V presojanju grešne odgovornosti se zavedajmo, da te ni, kjer ni poznanja in jasne odločitve za grešno dejanje. Zato moramo biti zelo previdni, da ne nalagamo na ramena ubogih ljudi grehov, ki jih sploh niso naredili, da jih obratno tudi ne opravičujemo, kjer jih ne smemo opravičiti. Človek je odgovoren, kolikor sam ve za odgovornost.

Velika je odgovornost spovednika pri njegovem presojanju o integriteti spovedi, o kesanju in trdnem sklepu, o grešnosti in krivdi grešnika. Če se nam seveda pojavijo v tem skrbi, ki so iz našega čuta odgovornosti in ne iz nevednosti ali površnosti, potem pomislimo, da je treba penitentu verjeti in ga soditi po njegovem priznanju. Že dejstvo, da je kdo prišel k spovedi, je navadno znak spokornosti.

V šoli, posebno pri pripravi na prvo spoved, se veliko navadno pomudimo pri spovedni tehniki. Kaj je potrebno za dobro spoved in kako se ta opravi, kako se namreč grehi povedo in katere molitve je treba zmoliti. Morda premalo poudarjamo potrebo po kesanju in po trdnem sklepu, ki je s kesanjem združen. Brez kesanja ni odpuščanja. Človek je grešil, človek naj se k Bogu vrne in spreobrne. Tak korak mora narediti s pomočjo milosti sam. Zakrament svete spovedi dá temu kesanju posebno vrednost; človeku se odpustijo grehi in se mu vrne posvečujoča milost in tako stopi ponovno v prijateljstvo z Bogom.

Pri poudarjanju kesanja ne pozabimo ne krepost spokornosti, to je kre-

post, ki nas navaža in pripravljaja, da priznamo svojo krivdo pred Bogom, da nam je žal, kar smo naredili, in da smo zato odločeni vnaprej se greha varovati. Do tega nas mora pripraviti ljubezen do Boga, ki smo ga žalili. Odpoved grehu mora izhajati iz ljubezni do Boga. Kesanje ni nekaj, kar peče v naši vesti, ampak spoznanje, priznanje in obsodba svojega greha, s trdno voljo, da se kaj takega ne bo ponovilo. Z zakramentalno odvezo je združena zakramentalna milost za obrambo proti grehu in ozdravljenje od grešnosti. Človek dá, kar more: greh, priznanje greha, odvrnitev od njega; Bog pa za tem dá življenje, rešenje in odrešenje. Iz tega sledi, da je treba dobro premisliti, preden komu odvezo odrečemo ali odložimo. Grešnik pride k spovedi, da prejme milost oproščenja in življenja. Kako naj se greha varuje, ko je že hudo grešil, če pri spovedi ne prejme milosti? Brez milosti se ne more varovati greha. Kako naj se poboljša brez zakramentalne milosti?

Te resnice danes bolj poudarjamo kakor mogoče v preteklosti. Pri spovedi ne pokaže človek, da je milosti vreden, ampak da jo potrebuje. Spovednik ima dolžnost, da grešniku, ki k njemu pride, pomaga k božjemu prijateljstvu. Če tega po svoji nevednosti ali nespretnosti ne stori, zakrivi veliko pomanjkljivost. Nismo poklicani, da omejujemo delo božje milosti, ampak da ji odpiramo pot do src. Smo upravniki in moramo upravljati po božjih načrtih. Po božjih načrtih pa moramo najprej pomagati tistim, ki so najbolj potrebni. In to so veliki grešniki. Pomaga jim in jih resnično rešuje dober spovednik.

PSIHOTERAPIJA IN CLOVEK

Dr. Franc Mihelčič, Avstrija

V Zborniku ljubljanske škofije, ki ga je izdala teološka fakulteta v Ljubljani ob priliki 500-letnice ljubljanske škofije, je napisal univ. prof. dr. Trstenjak razpravo o psihoterapiji in sicer z vidika različnih psihoterapevtskih pogledov na človeka. V tej razpravi naštevaja razne šole in njihove poglede na človeka ter metodo zdravljenja nevrotikov. Ti pogledi torej niso nekaj zgolj filozofskega, marveč segajo v praktično življenje, ker vplivajo na način zdravljenja ter vrednotenje človeka.

Naprošen sem bil napisati nekaj misli k omenjenemu prispevku profesorja Trstenjaka. Mislim, da ne bo napak, če pri tem osvetlim nekatere stvari s katoliškega stališča in zlasti s stališča duhovnika in dušnega pastirja. To se mi zdi važno zlasti danes, ker je število nevrotikov vedno večje, obenem pa tudi raste število psihoterapevtov. Preden pa se začnemo baviti s predmetom samim, se hočemo seznaniti z nekaterimi izrazi, ki jih bomo srečali v prispevku.

1. Terminologija

Govorimo o **psihoterapiji**; neredko uporabljamo ta izraz za dve različni stvari: za zdravljenje samo in za izsledke, ki so jih nabrali zdravniki ob priliki zdravljenja ter jih filozofi podprli, poglobili in razširili, to je za globinsko psihologijo globin duše v nasprotju z običajno psihologijo.

Psihoterapija v ožjem pomenu, to je v prvem pomenu, pomeni zdravljenje bolnika po vplivu na dušo in po tej na telo. Ugotovili so namreč, da je mnogo

obolenj, ki se kažejo na telesu, kot bi bila organska obolenja; natančnejša opazovanja pa ne ugotove nikake organske hibe. Tudi zdravila, ki jih pri sličnih organskih obolenjih predpisujejo, ostanejo brezuspešna. To je umljivo, ker gre za vpliv bolne duše na telo. Med obema je tesna vez, tako da sta duša in telo eno bitje, človek. Psihoterapija je torej praktično uporabljena psihologija globin.

Obolenja duše so raznovrstna in tudi tu moramo ločiti. Nekateri ne ločijo psihopatov od nevrotikov. Vendar niso vsi psihopati nevrotiki in nevrotiki niso psihopati. Nasprotno so pogosto in navadno nevrotiki zelo tenkočutni in plemeniti, kar o psihopatih ne moremo trditi. Kar loči prve in druge je, da je **psihopatija** dedno zasnovana, je v krvi, kot pravimo, in je z metodami psihoterapije ne moremo zdraviti, nanje sploh ne odgovarja; **nevroza** pa je pridobljena, nastane po duševnih pretresih in v premnogih primerih uspešno odgovarja na zdravljenje. Več o tej v naslednjem sestavku.

Kaj pa **globinska psihologija**? Bolj točno bi bilo reči psihologija ali nauk o globinah duše. S tem bi bolj jasno opredelili vsebino tega izraza.

Ob psihoterapevtskih posegih so ugotovili, da deluje in vpliva na človekovo zadržanje, reagiranje, odločanje ne le zavest, marveč tudi in pogosto še v večji meri in z večjo silo **podzavest** ali tudi kot „ne-zavest“ imenovana plast duše (če se smemo tako izraziti). V tej se zbirajo in nabirajo doživetja iz prežgodnje mladosti, pa tudi kasnejša, zlasti neugodna doživetja, ki jih človek ali sploh ni zavestno predelal ali pa jih je zavestno in hoteno potlačil v pozabo. Toda v tem primeru prave pozabe ni. Ta ostanejo nakopičena v globinah duše, so izven kontrole zavesti in v danih okoliščinah pridejo do vpliva, prodro na površje in povzročajo motnje v normalnem poteku življenja. O tem govori globinska psihologija ali psihologija duševnih globin.

Na eni strani je globinska psihologija nastala iz izkustev psihoterapevtov, na drugi pa usmerja in vpliva na njegovo delovanje.

Slišimo tudi govoriti o **psihoanalizi**. S tem znanim izrazom označujemo poseben način zdravljenja, in sicer na osnovi razčlenjevanja duševnih pojavov (sanj, reagiranja, risanja itd.). Včasih pa označimo s tem, sicer netočno, tako psihoterapijo kot globinsko psihologijo.

2. Psihoterapevtske šole in metode

V začetku psihoterapije, ki sega v konec prejšnjega in začetek tega stoletja, je bila videti stvar silno enostavna. Mislili so, da se dado človekova duševnost in njena dogajanja, pa naj bodo normalna ali nenormalna, zdrava ali bolna, spraviti na en imenovalec. Čas pa je pokazal, da so gledanja ljudi, ki se s tem bavijo, različna, tako glede na človeka kot na način zdravljenja. Skoro bi rekli: kolikor glav, toliko misli. Tudi so bili v začetku psihoterapevti preveliki optimisti; danes gledajo na vso stvar mnogo bolj trezno.

Za dušnega pastirja je važno poznati struje in šole, ki se bavijo s psihoterapijo. Kajti ni vseeno, kako kdo gleda na človeka, kako ga vrednoti, iz katerega izhodišča začne zdraviti in kam hoče ozdravljenega pripeljati. Če pozna dušni pastir nevrotska obolenja, more pacientu svetovati, kaj naj stori, da si trpljenja olajša, da more zopet polnovredno vršiti svoje naloge. Če pozna psihoterapevtske šole, more svetovati, h komu naj se zateče za pomoč. V tem pogledu je članek prof. Trstenjaka zanimiv in koristen.

Ne mislim ponavljati, kar je imenovani pisec zbral v svojem prispevku k Zborniku, pač pa hočem šole in struje psihoterapije prikazati pod sistematskim vidikom.

V splošnem ločimo dve struji, ki se razlikujeta v gledanju na človeka, ga vsaka po svoje vrednotita in temu primerno nevrotike tudi zdravita. Prvo imenujemo **materialistično**, ker motri in vrednoti človeka zgolj s tostranskega vidika in taji vse duhovno in onostransko. Ta vidi v človeku del narave, zgolj tostranost ter hoče omogočiti pacientu zadovoljno, srečno, urejeno življenje na zemlji. V tej struji ni mesta za nadnaravno, za vero, za Boga, za življenje po smrti itd. Je mar to važno?

Kdor pozna proces zdravljenja nervoz, ve, da pride prej ali slej do preloma, preobrata, ko pacient vzroke zla spozna in stoji pred odločitvijo, ali naj se obrne v metafizično ali materialistično smer. Ali bo iskal Boga ali samo ta svet; ali bo zahrepenel po onostranskem ali pa se bo zadovoljil le s tostranskim; ali bo iskal sreče v Bogu ali v sebi, brez Boga.

Eno je jasno: takemu psihoterapevtu materialistu ne moremo zaupati vernikov. S tem ni rečeno, da že vsak brezverni psihoterapevt nujno vodi v materialistično smer; more ostati pri vsem nevtralen in pustiti pacientu, da se odloči sam. Seveda pa je prava odločitev mnogo lažja, če je psihoterapevt veren, ker že samo s tem, čeprav sam ne vodi pacienta v metafizično, vpliva v tej smeri nanj.

S tem smo prišli že do druge vrste šole ali struje, ki prizna onostransko in to vsaj spoštuje, čeprav ni krščanska ali celo katoliška. Kot rečeno, ni nujno, da bi psihoterapevt zavestno usmerjal pacienta v nadnaravno, ga vodil k Bogu; more mu pustiti popolno svobodo ali pritegniti, ko je zdravljenje že tako daleč, dušnega pastirja k sodelovanju in mu polagoma izročiti vodstvo pacienta v nadnaravno. To je vselej umestno, kadar zdravnik ni teološko dovolj podkovan, da bi znal na vprašanja in ugovore primerno odgovoriti. Tu navajajo mnogi krščanski zdravniki primer Danteja (v Divini komediji), ki ga je nekaj časa vodil Vergil, ki pa je po spreobrnitvi izročil vodstvo Beatrici.

Dalje moremo ločiti v psihoterapiji, seveda pod povsem drugim vidikom, drugi dve struji ali šoli: **individualistično** in **sociološko**, ki poudarja pomen družbe za človeka.

Prva gleda človeka zgolj kot individuum, kot poedinca brez odnosov do družbe, brez kake povezanosti z bližnjim ali družbo. Obolenja, nevroze, razlaga kot posledico zgrešenih individualnih prizadevanj; govori o frustraciji. Človek, pravi, duševno oboli, ker ne uspe, se ne znajde, odpove v danih okoliščinah in stremljenjih. Ta šola išče vzrokov v najrazličnejših stremljenjih poedinca; tako npr. Freud v neizpolnjenih spolnih stremljenjih, v neutešeni libido; Adler v neuspelem prizadevanju po moči in oblasti, po uveljavljanju; Jung pravi, da pride do nevroz, ker človeku ne uspe uresničiti svoje osebnosti, postati, kar najbolj popoln in zrel (kar pa seveda ni razlagati v krščanskem smislu);* Frankl vidi

* Ker je Jungova šola tudi za dušnega pastirja važna, saj mu da za njegovo delo premnogo idej, bi pripomnil še naslednje: Jung govori o skupnih (kolektivnih) praidejah ali arhetipih. To so zamisli, vzori, ki segajo v pradavne začetke človeštva in ki so vsem ljudem skupni. Niso pa dani človeku neposredno od Stvarnika, pač pa tekom časa pridobljeni ter prehajajo iz roda v rod; se torej dedujejo. Mislim, da moremo reči, da so zasnove zanje dane od Stvarnika. Če človek v svojem prizadevanju slediti gonom, ki so mu dani, da uresniči te pravzore v sebi, ne uspe, pride do notranjih konfliktov, ki povzročajo motnje v njegovem značaju (nevroze).

vzroke obolenj v neuspelem prizadevanju uresničiti in doseči smisel življenja (kar je vzeti zopet zgolj naravno, ali vsaj ni nujno, da bi ga vzeli v krščanskem smislu). So še druge šole, ki se bolj ali manj približajo tej ali oni od imenovanih.

Psihoterapevti druge skupine gledajo človeka s sociološkega vidika in uče, da je iskati vzrokov nevroz v izjalovljenih poskusih znati se v družbi, doseči v njej svoj namen in biti ji koristen. V to skupino štejemo npr. **Sullivana**, ki uči, da ima psihoterapija namen pomagati pacientu, ki je zaradi izjalovljenih poskusov znati se v družbi obolet; znati se v družbi mu pomeni: najti v njej svoje mesto, kjer ji more koristiti in po njej, v njej, in z njo uspešno rasti. **Moreno** uči približno isto, le da uporablja pri zdravljenju skupinske metode v obliki psihologije in psihodrame (iger, ki jih igrajo pacienti).

3. Psihoterapija in dušni pastir

Tu bi napisal nekaj kratkih misli, ki utegnejo dušnemu pastirju služiti kot smernice za njegovo zadržanje.

a) Izsledki psihoterapije morejo dušnemu pastirju močno pomagati v občevarju z ljudmi, zlasti s takoimenovanimi „težkimi“ ljudmi. Morejo mu pomagati tudi spoznati nevrose in dati v določenih okoliščinah nasvete glede zdravljenja.

b) Kar uči psihoterapija ni 100% dokazano; v mnogih primerih gre le za domneve in pogosto za dobro utemeljene domneve. Tudi ni zdravljenje, oziroma metoda, ki se jo uporablja, enotna, kakor ni enotno gledanje na človeka in na vzroke obolenj. Tudi niso uspehi 100%, čeprav so v neštetih primerih dokazani.

c) Krščanske psihoterapije ni, čeprav more krščanski psihoterapevt katekoliti smeri vplivati v krščanskem smislu na bolnika. Zelo blizu krščanskemu mišljenju je Künkelova in Jungova šola. Obe je mogoče brez težav uporabiti v krščanskem smislu.

d) Ker ima psihoterapija velik vpliv na pacienta (nevrotika), zlasti ob prelomu, kot smo zgoraj povedali, je važno, komu se krščanski, verni pacient zaupa.

e) Zdravljenje ni vsakemu nevrotiku nujno potrebno. Obolenje, more, zlasti če ni prehuo in ga ne moti v vršenju dolžnosti in ne njegovega okolja, sprejeti kot križ, ga verno ter bogovdano nositi ter tako zoreti v svetnika. Treba se je le z njim znati. V težjih primerih je seveda umestno zdravljenje.

Prav tako si more v lažjih primerih pomagati pacient sam, če je le količkaj doma v osnovah psihologije globin. Vsekakor pa takoimenovana psihanaliza ni edina metoda zdravljenja.

f) Ker je zlasti dandanes dušni pastir neredko v stiku z bolj ali manj izrazitimi nevrotiki in ker mu morejo principi psihologije globin koristiti in pomagati pri njegovem delu (zlasti v osebnem stiku z ljudmi, v šoli, na prižnici, v spovednici itd.), je umestno in koristno seznaniti se vsaj z osnovnimi pojmi psihologije globin.

Ne govori: „Tak je moj karakter! To je iz mojega značaja!“ V resnici je iz pomankanja značaja. Bodi mož, „esto vir“! (Escriva)

Relikvije sv. Cirila

(Odlomek iz pastirskega pisma, ki so ga 23. nov. 1963, na praznik sv. Klemena, poslali svojim vernikom jugoslovanski škofje, zbrani na vesoljnem koncilu v Rimu.)

Najdene so slednjič svetinje slavnega apostola slovanskih narodov sv. Cirila, ki je umrl v Rimu 14. februarja 869. Po želji njegovega brata Metoda so ga pokopali v cerkvi sv. Klemena, papeža in mučenca; njegove svetinje sta 867 namreč sveta brata prinesla s seboj v Rim s polotoka Kerzoneza (današnjega Krima). Tako so smrtni ostanki sv. Cirila skozi več stoletij mirno počivali ob svetinjah sv. Klemena v slavni stari baziliki, posvečeni temu rimskemu papežu, četrtemu Petrovemu nasledniku.

To je trajalo do 1789. Tedaj so se svetinje sv. Cirila zgubile. V času napoleonovih vojn je msgr. Lorenzo Mattei, kanonik-komornik, ki je upravljal tudi baziliko sv. Klemena, prenesel svetinje sv. Cirila v svojo družinsko zakladnico. Tu se je kmalu zabrisala sled za njimi. Zdaj so varuhi bazilike sv. Klemena irski dominikanci. Med njimi je tudi p. Leonhard Boyle; ta je neutrudno iskal sled za svetinjami in njemu se moramo zahvaliti, da so bile slednjič najdene v mestecu Recanati blizu Loreta v palači kneginje Antici-Mattei; ta je po kratkih pogajanjih pristala, da svetinje vrne. Tako so bile svetinje sv. Cirila — nekaj kosti in prahu — v lepem ganljivem obredu izročene sv. očetu Pavlu VI. v četrtek 14. novembra v Siktinski kapelici. Svetinje je izročil papežu s primernim nagovorom msgr. Andrej Gutka, škof slovaške krvi v ameriški škofiji Gary (ZDA). Papež je svetinje sprejel in rekel, „da jih bo sv. stolica skrbno varovala in jim izkazovala iskreno spoštovanje, ker je navada in slava rimske Cerkve, da zbira in časti ponižni prah in slavne spomine svetih Kristusovih učencev.“

V nedeljo 17. novembra pa so prenesli svetinje v cerkev sv. Klemena. Po slovesni maši, ki jo je opravil msgr. Ciril Kurtev, ško vzhodno-slovanskega obreda v Sofiji, pri kateri je bil tudi sam sv. oče Pavel VI., je papež podelil vsem prisotnim v cerkvi sv. Klemena blagoslov v staroslovenskem jeziku: „Blagoslovenie Gospodnje na vas, togo blagodatiju i čelovjekoljubljem vseгда, ninje i prisno i vo vjeki vjekov.“ — Gospodov blagoslov naj pride na vas z milostjo in človekoljubjem vselej zdaj in na veke vekov.

Pred slovesnostjo pa je papeža pozdravil njegov državni tajnik kardinal Cicognani v latinščini. Tajnik se je zares zavzel, da so bile svetinje sv. Cirila vrnjene sv. stolici. Papež je tajniku odgovoril v latinščini, potem vsem navzočim govoril v italijanščini. Pri tej maši je pa msgr. Kurtev naslovil na papeža priložnostni govor v francoščini s toplimi besedami zahvale. Nato so bile svetinje prenesene na oltar sv. Cirila in Metoda, ki ga je dal postaviti slavni hrvaški škof Strossmayer, in bile tam shranjene. Med mašo so gojenci salezijanskega semenišča za vzgojo duhovniškega naraščaja z vzhodno-slovanskim obredom v Zahodni Evropi ob pomoči gojencev iz Russicum v Rimu zelo spretno peli staroslovenske obredne molitve in staroslovenske himne velikih mojstrov vzhodne cerkvene glasbe.

† FRANC KSAVER MEŠKO, DUHOVNIK IN PISATELJ

Gregor Mali, Argentina

Med uglednimi slovenskim duhovniki, ki so učili svoj narod ljubiti Boga, domovino in materino besedo, je bil tudi Franc Ksaver Meško, župnik, dekan in častni kanonik.

Prehodil je dolgo in zelo pestro življenjsko pot. Rodil se je 28. oktobra 1874 v Ključarevcih pri Svetem Tomažu nad Ormožem. Gimnazijo je končal v Celju, bogoslovje pa v Mariboru. Ko je postal duhovnik, ni ostal v mariborski škofiji, ampak je šel pastirovat med koroške Slovence. Ti so tedaj zelo potrebovali dušnih pastirjev, da bi jim varovali in utrjevali versko in narodno zavest.

Deloval je najprej v manjših krajih na Koroškem. Slednjič pa je postal župnik pri Sveti Mariji na Zili. Med prvo svetovno vojno so ga avstrijske oblasti zaprle. Očitale so mu veleizdajo, ker je branil Slovence na Koroškem krivic, ki so se jim godile. Leta 1919 pa je moral pred nahujskano skupino avstrijskih nacionalistov pobegniti v Slovenijo, da si je tako rešil življenje. Kmalu po prihodu tja je dobil župnijo Sele pri Slovenjem Gradcu.

Ko je izbruhnila druga svetovna vojna, so ga nemški nacisti pregnali na Hrvaško. Na Palah je bil priča grozodejstev, ki so se tedaj tam dogajala. Kmalu se mu je posrečilo, da je prišel v Ljubljansko pokrajino. Naselil se je v cistercijskem samostanu v Stični. Tam je preživel drugo svetovno vojno. Po končani vojni se je vrnil v svojo župnijo Sele pri Slovenjem Gradcu, kjer je 13. januarja 1964 zaspal v Gospodu. Pokopali so ga naslednji dan. Pogreba se je udeležilo veliko duhovnikov in mnogo hvaležnega, vernega slovenskega ljudstva.

Duhovnik Franc Ksaver Meško se je že v zgodnji mladosti zavedal važnega življenjskega navodila, ki ga je dal pesnik Simon Gregorčič: „Ne samo to, kar velewa mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan.“ Zato je že v nižji gimnaziji začel v vezani in nevezani besedi pisati v dijaške liste. Pozneje je svoje pesmi začel pošiljati v Ljubljanski zvon. V tem listu je leta 1897 začel izhajati njegov prvi roman „Kam plovemo“. Zbudil je tedaj med Slovenci veliko pozornost. Več svojih del je objavil pri Slovenski Matici, v Dom in svetu in pri Mohorjevi družbi.

Svoje najboljše črtice, novele in slike je zbral v dveh knjigah: „Ob tihih večerih“ in „Mir božji“. Prva knjiga je izšla 1904, druga 1906. Ti knjigi sta zanj zelo značilni. Odkrivata nam mehko, čustveno in zelo občutljivo Meškovo notranjost, na katero je vplival vsak večji zunanji dogodek, vsaka krivica, ki jo je trpel, vsaka nadloga, ki ga je mučila. Duhovnik Meško je znal s svojim pisanjem slovensko ljudstvo popolnoma neprisiljeno učiti, vzgajati, dvigati in ga vnemati za krepost.

Naš pogovor pravi: „Kar čuti srcé, to usta govore“. Ksaver Meško je vedno zvesto, globoko in iskreno ljubil svojo domovino, ki je vedno trpela krivice in ponižanja. Posvetil ji je roman „Na Poljani“, ki je izšel 1907. Njegova drama „Na smrt obsojeni“, ki je izšla naslednje leto, je pretresljiv krik zatiranih Slovencev na Koroškem po pravicah, ki jim gredo po naravni, božji in človeški

postavi. Tudi njegova drama „Mati“, ki je izšla leta 1914, je izliv iskrene ljubezni do domovine. Trpečo domovino nam odkrivajo, nas vzpodbujajo, da jo ljubimo in se zanjo žrtvujemo, tudi njegove tri zgodovinske povesti: „Drama izza davnih dni“, „Črna smrt“ in „Kobilice“. O tedanjem kmečkem življenju nam govorita njegovi dve knjigi: „Dve sliki“ iz leta 1916 in „Slike“ iz leta 1918. Zato so jih posebno brali kmečki ljudje. Leta 1921 je izšla njegova drama „Pri Hrastovih“, v kateri pisatelj nakazuje in rešuje važna in zelo pereča vprašanja tedanjega življenja.

Knjige: „Naše življenje“ (1922), „Listki“ (1924) in „Mladost“ (1928) pa prinašajo spet zelo bogate pisateljeve osebne spomine. Nekaj novega v slovenskem leposlovju so njegove meditacije, legende o svetem Frančišku in božični misterij „Gobavi vitez“ (1934).

Pisatelj Meško je tudi zelo ljubil slovensko mladino. Napisal ji je več knjig. Posebno slovč štiri knjige, ki so izšle pri Mohorjevi družbi. Vsem je dal naslov „Mladim srcem“. Poleg teh knjig za mladino je izdal še knjige: „Volk spokornik“ (1922), „Našim malim“ (1935) in „Mladim“. Dramatiziral je tudi Andersonovo pravljico „Mati“ (1927).

Župnik, dekan in častni kanonik Franc Ksaver Meško je bil zelo ugleden slovenski pisatelj. Njegova najlepša dela so prevedena v razne tuje svetovne jezike. Zdaj nič več ne dela in ne piše. Odšel je v večnost. Iz nje nas s svojim vzgledom uči ljubiti Boga in duhovniški poklic, kateremu je ostal zvest do konca življenja, uči ljubiti domačo besedo, domovino in mladino.

† STOLNI PROŠT DR. FRANCE KIMOVEC

Na praznik sv. Družine, v nedeljo 12. januarja 1964, je v Ljubljani v svoji delovni sobi umrl biseromašnik, apostolski protonotar, msgr. dr. FRANCE KIMOVEC, ljubljanski stolni prošt, potem ko so mu z dvojno operacijo poskusili rešiti življenje, v katero se je rodil 21. septembra 1878 v Glinjah pri Cerkljah na Gorenjskem kot sin kmečkih staršev. V ljudski šoli ga je učil Andrej Vavken, ki je bil nadarjen skladatelj in veren vzgojitelj, „veliko večji, boljši, plemenitejši, kakor bi ga moglo opisati najbolj spretno pero“ (dr. Kimovec v orisu njegovega delovanja). Ta je sprejel dečka, ki je izšel iz pevske družine, v svoj pevski zbor in je dognal, da ima za glasbo nič manj ko pet talentov. Te je na dobre obresti naložil že v tretji šoli, ko se je v Alojzijevišču srečal s stolnim kaplanom Antonom Foersterjem, pri katerem se je učil petja in klavirja. V sedmi in osmi šoli je bil v Alojzijevišču organist in pevovodja, hkrati pa se je pridno učil harmonije in poskušal skladati. Takrat je ustvaril latinsko mašo v čast sv. Jožefu za moški zbor, ki so jo prvič zapeli alojzniki svojememu vodju dr. Josipu Lesarju za god l. 1898. To leto je pokojnik po odlični maturi stopil v bogoslovno semenišče in je po štirih letih prejel mašniško posvečenje. V tretjem in četrtem letniku je bil predsednik Cecilijinega društva ljubljanskih bogoslovcev, ki jih je učil in navduševal, dasi je že tista leta pljuval kri in to še dolgo nadaljeval. Prvo duhovniško službo mu je škof dr. Jeglič odkazal na Bledu. Tu je vzgojil velik pevski zbor, s katerim je izvajal zlasti pristni, tradicionalni gregorianski koral, na primer latinske vstopne in obhajilne speve, kakor jih je izdal dr. Kimovec l. 1910 skupaj z msgr. Premrlom, in tradicionalno Missa de Angelis, ki jo je sam priredil za orgle. Tudi blejske orgle, mostrovina Ivana Milavca, so zamisel dr. Kimovca. Leta 1905 je prišel za kaplana v Predoslje, kjer je ostal samo

eno leto. Nato je bil tri leta perfekt v Alojzijevišču ob tedanjem vodju kanoniku dr. Andreju Karlinu. Ta mu je pomagal, da je dobil mesto v zavodu del' Anima v Rimu. Collegium Angelicum mu je po dveh letih priznal doktorat iz bogoslovja, ki mu je neugnani studiosus dodal še odličen izpit iz starokrščanske umetnosti. — V letih 1911 in 1912 je naš pokojnik študiral na cerkvenoglasbenem oddelku dunajske akademije za glasbo in dramatično umetnost v Klosterneuburgu. Tu se je pri Gollerju in Springerju dokončno usposobil za organista, pevodnja in učitelja cerkvenega petja. Ko je slišal še predavanja o kompoziciji, govornilni tehniki in izobrazbi glasu, je kot stolni vikar pomagal msgr. Premrlu pri delu na stolnem koru. Zraven je zopet učil na orglarski šoli gregorianski koral, harmonijo, orgle in orglarstvo. Na Glasbeni akademiji je eno leto predaval organografijo, na glasbenih tečajih je pa prevsem razodeval skrivnosti koral. Mimogrede je učil tudi v Marijanišču in, ker je moral biti skoro povsod pričujoč, je več let s koncerti vodil zbor „Ljubljane“, to pa tem uspešneje, ker je bil vesten in natančen dirigent, ki se je neprekosljivo uveljavil zlasti na evharističnem kongresu l. 1935. Sam je za to priliko zložil prekrasno skladbo „Ti si Peter“. Veliko je pomenilo to, da je bil tudi sam sijajen pevec z dovršeno tehniko in s svetim navdušenjem. Ko je bil l. 1916 postavljen za kanonika in 36 let pozneje za prošta, je glasbeno delo nadaljeval z istim zagonom, zdaj pa še prav posebno kot pionir cerkvenega ljudskega petja. To je najbrž njegova največja zasluga. Delal je v prepričanju: Navdušeno ljudsko petje je dvojna molitev, in ko se tvoja duša napoti k Bogu, pritegneš zaradi tesne sorodnosti vsa ustvarjena bitja s seboj k Bogu, in vse to spremstvo je v tebi blagoslovljeno. Danes je ljudsko petje doma v vseh slovenskih župnijah. — Našteti vse njegove skladbe, ki so izšle v tisku, je tukaj nemogoče. Nepopolne so njegove zasluge za naše cerkveno zvonjenje, saj ima večina cerkva zvonove po njegovih navodilih in razporeditvah.

† DR. JOSIP HOHNJEC

Gregor Mali, Argentina

Med slovenskimi duhovniki, ki so v tem letu zapustili solzno dolino in se preselili v večno domovino, je tudi dr. Josip Hohnjec. Umrli je v šmartnem ob Paki pri Velenju februarja v 92. letu starosti.

1. Njegova življenjska pot. Rodil se je 1. januarja 1873 pri Sv. Petru pod Svetimi gorami. Ljudsko šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo in bogoslovje pa je končal v Mariboru. Tam je bil tudi leta 1896 posvečen v duhovnika. Naslednje leto avgusta je bil imenovan za kaplana v Podreki. Toda šest tednov potem je že šel na Dunaj v Avguštinaj, kjer je leta 1901 postal doktor bogoslovja. Nato je bil nemški pridigar in katehet v Celju. Leta 1905 pa je bil imenovan za profesorja dogmatike v mariborskem bogoslovju in za podvodjo v dijaškem semenišču.

2. Njegovo delo za narod. Ko se je vrnil iz Celja v Maribor, se je z veliko vnemo in odločnostjo lotil dela v nepolitičnih organizacijah in ustanovah. Leta 1906 pa je postal podpredsednik Slovenske krščansko socialne zveze za štajersko. Tako je stopil v krog tistih uglednih, velikih slovenskih mož, ki so iskreno ljubili svoj narod, skrbeli za njegovo versko in нравno vzgojo, mu budili narodno zavest, ga dvigali gospodarsko in ga tako varovali brezvestnih izkoriščevalcev. Med temi uglednimi možmi na štajerskem so bili tedaj: dr. Anton Korošec, Franc Kovačič in Franc Jerovšek. Leta 1919 je dr. Hohnjec postal predsednik omenjene

zveze in prvi podpredsednik štajerskega oddelka Zadružne zveze in Ljubljani.

Na katoliškem shodu leta 1913 je govoril o katoliškem izobraževalnem delu. Za lavantinski škofijski sinodi (1906 in 1911) je sestavil za duhovnike določbe o socialnem delu. Ves čas je tudi pisal članke in poročila v Slovenskega gospodarja, v Stražo in v mladinsko glasilo Naš dom.

Da bi lažje branil svobodo in pravice slovenskega ljudstva, je leta 1917 stopil na politično pozornico. Z veliko gorečnostjo in srčnostjo je začel delati za majsko deklaracijo in zanjo pridobivati štajersko ljudstvo. Ob prevratu leta 1918 je postal podpredsednik (Narodnega sveta v Mariboru, naslednje leto pa član zastopstva Slovenske ljudske stranke v začasnem narodnem predstavništvu. Leta 1923 in 1925 je bil izvoljen za narodnega poslanca, v beograjski narodni skupščini pa 1924 za drugega skupščinskega podpredsednika. Uspešno je tudi sodeloval pri sestavljanju ustavnega načrta, ki ga je Jugoslovanski klub izdal in predložil ustavodajni skupščini.

V poslanski zbornici je zaradi svojega lepega nastopa in globoke izobrazbe užival velik ugled. V svojih govorih je večinoma obravnaval le načelna vprašanja. Nastopal je navadno samo tedaj, kadar je v imenu Jugoslovanskega kluba podajal načelne izjave. Nekaj svojih najboljših govorov je izdal v posebni knjižici: „Za svobodo in pravo“. Zanimiva in pregledna je tudi njegova razprava o delu ustavodajne skupščine, ki jo je objavila Leonova družba v obsežni knjigi Ob desetletju.

3. Njegovo delo za Cerkev. Dr. Hohnjec se je tudi tedaj, ko je delal na gospodarskem in političnem polju, zavedal, da je duhovnik. Udeleževal se je tudi na cerkvenem področju. Napisal je več tehtnih verskih razprav in knjig. V Voditelju v bogoslovnih vedah so izšle naslednje njegove razprave: Pojem greha pri starih Egipčanih, Vera in narodnost, Vojska. V reviji Socialna misel sta zbudili veliko pozornost razpravi: Priprave za konkordat in Katoliško prosvetno gibanje na Štajerskem. Tiskarna sv. Cirila in Metoda v Mariboru pa je založila njegovo knjigo Marija, žalostna Mati, v kateri so premišljevanja in molitve.

Posebno ljubezen in zvestobo do duhovniškega poklica pa je pokazal tedaj, ko ni mogel več delati za svoj narod na političnem in gospodarskem polju. Posvetil se je vzgoji duhovniškega naraščaja, s svojimi bogatimi izkušnjami in nasveti pa je še vedno podpiral tiste, ki so delali za lepšo bodočnost našega ljudstva. Ko so Štajersko zasedli Nemci, so nacisti tudi njega pregnali iz Slovenije. Po končani vojni se je vrnil in posvetil cerkvenemu delu, kolikor so to dopuščale razmere in kolikor je še mogel zaradi svojega slabega zdravja.

V Šmartnem ob Paki pod goro Oljko, kjer se je večkrat v času, ko je bila naša domovina svobodna, zbirala štajerska in tudi druga slovenska dijaška mladina, je dr. Hohnjec končal svojo zemeljsko pot in odšel k Bogu po plačilo. Vse življenje je zvesto ljubil Boga, Cerkev, narod, domovino in slovensko mladino. Zgled nam je dal, da bi tudi mi delali tako. Naj počiva v miru!

† PROFESOR DR. JOSIP JERAJ

Pri sv. Jakobu v Ljubljani je dne 19. januarja 1964 umrl blagi in zaslužni lavantinski duhovnik msgr. dr. Josip Jeraj. Rodil se je na Rečici v Savinjski dolini 16. februarja 1892., bil je kaplan v Celju in v Žalcu, potem pa od 1919 do smrti profesor moralnega bogoslovja, do vojne v Mariboru, po vojni na Teološki fakulteti v Ljubljani. Vneto je preučeval vzgojna, etična in socialna vprašanja, veliko se je trudil z versko in moralno vzgojo mladine. Priznan je tudi

kot pisatelj znanstvenih in poljudno znanstvenih knjig in razprav. V rokopisni zapuščini je poleg velike Zgodovine grške in rimske etike tudi njegov prevod znamenite Aristotelove Etike, ki se začneja z besedami: „Najvišji življenski cilj je blaženost. Osnova blaženosti je krepost. Vnanje dobrine kot imetje, zdravje in podobno so nebitvene važnosti“. V svojem življenju in pri svojem delu se je po tem ravnal tudi pokojni profesor. O tem pričajo tudi naslovi njegovih del, n. pr. Vzor človeka, Vzori slovenskih fantov, Ob skrivnih virih, Naša vas, Sociologija, Ljudska državljanska vzgoja, Duševna podoba mladosti in pod. — Pokopal je prof. Jeraja njegov škof prevzv. Držecnik na žalah prav blizu Kimovca, Finžgarja, Grivca, Snoja in dr. dne 21. januarja. V nagrobnem govoru je posebej poudaril njegovo veliko ljubezen do ožje in širše domovine, njegovo strokovno ter prosvetno in socialno delo in njegovo junaško prenašanje dolgotrajne bolezni. Pogreba se je udeležilo izredno veliko število njegovih hvaležnih nekdanjih in sedanjih slušateljev ter drugih duhovnikov.

Jožef Verce, župni upravitelj v Žabnici je star 76 let umrl 28. nov. 1963 v novomeški bolnišnici. Ob obilni udeležbi duhovnikov in faranov je bil pokopan v domači župniji.

Jožef Cuderman, župnik v pokoju, star 86 let, je umrl 6. dec. 1963 na Trsteniku, svoji rojstni župniji, kjer je tudi pokopan.

France Malovrh, kurat v starostnem zavetišču v Sueca, nadškofija Valencia v Španiji, je tam umrl 7. januarja 1964 v starosti 50 let.

Karel Rupnik, župnik v pokoju, je v starosti 77 let umrl 1. febr. 1964 v samostanu v Stišni, kjer je tudi pokopan.

Janko Preželj, župni upravitelj pri Sv. Katarini, je star 55 let umrl dne 9. febr. 1964.

Štefan Traven, žup. upravitelj v Javorjah nad Škofjo Loko, je v starosti 73 let umrl 11. febr. 1964.

Vinko Zor je v starosti 71 let umrl v bolnišnici v Ljubljani 2. marca 1964.

Bil je nazadnje kaplan pri sv. Petru v Ljubljani. Pokopan je v Preski pri Medvodah.

P. Anton Bukovič DJ je 78 let star umrl 19. marca 1964 v Mariboru.

Feliks Grčar, župnijski upravitelj v Zagradcu pri Žužemberku, je v starosti 67 let umrl 20. marca 1964.

P. Leonard Kalac OFM, samostanski vikar v Novem mestu, je tam umrl zadet od kapi 20. marca 1964 v starosti 82 let.

Umrl mariborske škofije

Gril Pavel, upokojeni župnik v Šoštanju, je tam umrl 30. nov. 1963. Rojen je bil 19. jan. 1890 v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu in v mašnika posvečen v Celovcu 15. jul. 1914.

Ogulin Janez, upokojeni duhovnik, zlatomašnik, je umrl v Svibnem 10. dec. 1963. Rodil se je 16. nov. 1882 v Semiču pri Črnomlju, v mašnika posvečen v Mariboru 25. jul. 1911.

Novice od pousod

IZ RIMA

Evharistični post pred mašo se odsej tudi duhovnikom šteje kot vernikom, t. j. čas treh ur pri jedi ali ene ure pri pijači se šteje tudi za duhov-

nika pred sv. obhajilom pri maši in ne pred začetkom maše, kot je za duhovnike veljalo doslej. To spremembo uvaja dekret Kongregacije sv. oficija z dne 10. jan. 1964.

BULA O IMENOVANJU APOSTOLSKEGA ADMINISTRATORJA DR. JOŽEFA POGAČNIKA ZA LJUBLJANSKEGA NADŠKOFA

Škof Pavel, služabnik božjih služabnikov, častitemu bratu Jožefu Pogačniku, doslej naslovnemu škofu irenopolitanskemu v Isauriji in hkrati apostolskemu administratorju ljubljanske stolice, izbranemu nadškofu iste ljubljanske Cerkve, pozdrav in apostolski blagoslov. Kakor se po naravi stvari vse nenehno spreminja in se stvari vrstijo ena za drugo prav kakor doba za dobo, pa ostaja vendar ista zemlja, skupna mati, tako se tudi v Cerkvi ustanove, navade in sami ljudje sicer menjajo in spreminjajo, vendar sama Kristusova nevesta in vseh kristjanov naj-svetejša mati ostane zmeraj ista, ki daje darove: Duha, milost, krščanske vodnike črede, ki naj dobre v kreposti utrjujejo, omagujejoče podpirajo in vsem kažejo nebeško bivališče in mirne bregove. Ker se je torej Anton Vovk, preslavni ljubljanski škof, po neizčrpnih naporih, prestanih za sveto Cerkev, preselil v večno kraljestvo in dosegel pravično plačilo in ker ista stolica terja potrebnega predstojnika, smo bili mnjenja, da za uspešno vodstvo na ta sedež lahko postavimo Tebe, častiti brat, z vso hvalo kreposti okrašenega moža; poleg tega da si v zadevi katoliške vere opravil odlična dela, si dobro spoznal tudi nravi, naravo in samo pobožnost ljubljanskega prebivalstva v času, ko si bil apostolski administrator stolice, ki Ti je zdaj dodeljena v vodstvo. Potemtakem Te razrešimo obveznosti irenopolitanske Cerkve v Isauriji in Te imenujemo in razglasimo za nadškofa ljubljanske stolice in Ti izročimo vodstvo in upravo s pravico in prednostmi, ki so v skladu z dostojanstvom, hkrati pa tudi bremeri. Kar pa zadeva prisego, ki jo je treba priseči, Te oprostimo ponovitve veroizpovedi, temu nič ne nasprotuje; prisego zvestobe boš pa prisegel vpričo kakega škofa, ki je z rimsko Cerkvijo povezan z vezjo iskrene vere. Ko bosta to opravila, podpiši s svojim imenom formular, po katerem si prisegel, in ga podpečati s pečatom, svojim ali tistega škofa, vpričo katerega si prisegel, in pošlji sv. konzistorialni kongregaciji, kakor najbolje moreš. Drugače pa, častiti brat, se Ti za to, kar si dobrega storil, zahvalimo, o tem pa, kar boš še večjega opravil, smo polni upanja. Da se to zgodi, se pa za Tebe in ljubljanske prebivalce obračamo k Bogu z besedami: za Tebe, da Ti Bog nakloni „modrosti... v zelo veliki meri“ (3 Kr 5, 9), da bi z njo razumno vladal; za čredo pa, da bi z voljnim duhom storila, kar boš ukazal.—Dano pri Sv. Petru, dne 2. marca, v 1964. letu Gospodovem, prvem Našega pontifikata.

BULA KLERU IN VERNIKOM LJUBLJANSKE NADŠKOFIJE

Škof Pavel, služabnik božjih služabnikov, ljubim sinovom in duhovnikom in vernikom ljubljanske nadškofije pozdrav in apostolski blagoslov. Mi, ki smo danes s svojimi pismi postavili škofa vaši ugledni Cerkvi, izpraznjeni, odkar je Bog, vladar vseh stvari in ljudi, poklical k nesmrtnemu plačilu Antona Vovka, odličnega pastirja vaše nadškofije, vam to oznamimo po običaju in naredbi višjih škofov. Vedite torej, da smo z Našo apostolsko oblastjo po premisleku za to službo določili častitega brata Jožefa Pogačnika, doslej naslovnega škofa irenopolitanskega v Isauriji in ljubljanske Cerkve apostolskega administratorja, za krščansko stvar zares zaslužnega moža, odličnega tako po razumskih in srčnih darovih kakor tudi po iskreni pobožnosti. Tega torej razrešimo obveznosti prejš-

njega irenopolitanskega sedeža v Isauriji, potem ko smo mu izročili vse vodstvo in upravo vaše nadškofije. Ko smo vam to povedali, vas, dragi sinovi, očetovsko opominjamo, da z vsem spoštovanjem in pokorščino do Nas in te Petrove Cerkve tega častitega brata, ki mu je naročeno, da prav vodi ladjo ljubljanske Cerkve, ne le kar najprimerneje sprejmete, marveč se tudi ravnate po njegovih ukazih, saj k blaginji in sreči škofij nobena stvar bolj ne vodi kakor razumnost pastirja, ki naj ji odgovarja poslušnost vernikov in krepostno srce. Sicer pa hočemo, da se to Naše pismo prebere ali duhovnikom na prvem njihovem zboru po prejemu ali pa ljudstvu v stolni cerkvi na zapovedan praznik, kakor se pač zdi bolje. Dano v Rimu pri Svetem Petru, 2. marca, v 1964. letu Gospodovem, prvem našega pontifikata.

**Stiki med katoličani in pravoslavni-
mi.** — V Ljubljani so bili 7. marca t. l., na god sv. Tomaža Akvinskega, na obisku pravoslavni bogoslovci iz Beograda. V ljubljanski stolnici je imel mašo ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik. Udeležili so se je vsi beograjski pravoslavni bogoslovci s svojimi profesorji. Poročilo navaja, da je srečanje katoliških in pravoslavnih bogoslovcev poteklo v zelo prijateljskem ozračju.

Mladinski komunistični listi v Sloveniji. — „Ciciban“ z naklado 60.000 izvodov je namenjen mladini prvih treh let osemletke; „Kurirček“ s 40.000 izvodov naj bi služil mladini v 4. in 5. razredu; „Pionir“ v nakladi 15.000 izvodov je namenjen zadnjim trem razredom osemletke; dalje je še „Pionirski list“, ki izhaja v nakladi 70.000 izvodov. Veliko žrtvuje komunizem za vzgojo novega, komunističnega človeka v našem narodu.

Nova cerkev v Tvrdkovi. — To je kraj v Prekmurju, blizu tromeje med Jugoslavijo, Madžarsko in Avstrijo. Slovenci so si tam postavili novo cerkev posvečeno sv. Cirilu in Metodu. Po blagoslovitvi nove cerkve je v njej opravil prvo sveto daritev novomašnik-domačin Lovro Salaj.

Novi ljubljanski nadškof je postal dosedanji apostolski administrator te nadškofije msgr. dr. Jožef Pogačnik. Pred smrtjo nadškofa dr. Antona Vovka je bil najprej njegov generalni vi-

kar in nazadnje njegov pomožni škof. Imenovanje za nadškofa je prišlo iz Rima na praznik sv. Jožefa 19. marca, to je prav na god novega nadškofa.

Jugoslovanski škofje so z zasedanja II. vatik. koncila vernikom Jugoslavije 23. nov. 1963 poslali posebno pastirsko pismo. V njem govorijo o namenu tega koncila. Potem se spominjajo hude nesreče, ki je zadela mesto Skopje, prestolico republike Makedonije, ki jo je potres 26. jul. 1963 skoro popolnoma uničil. Prizadetim izražajo svoje sočutje ob tej skupni nesreči za vso državo in pozivajo vernike k dejavni pomoči. Dalje sporočajo posebno za Slovane veselo vest, da so našli prave relikvije sv. Cirila, slovanskega apostola. (Odloimek priobčamo v tej številki na drugem mestu.) Nazadnje sporočajo, da bodo ob 1100-letnem jubileju prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane obnovili 30. nov. 1963 posvetitev svojih škofij in vse domovine Marijinemu brezmadežnemu Srcu. To bodo storili v Rimu pred častitljivo Marijino podobo v najstarejši rimski Marijini cerkvi Marije Snežne, kjer sta ob svojem obisku v Rimu molila tudi sv. brata Ciril in Metod in tu opravila v slovanskem jeziku sveto liturgijo.

Jugoslovanski škofje, zbrani v Rimu na vatikanskem koncilu, so zadnjo soboto v novembru, 30. nov. 1963, posvetili svoje škofije in vso našo domovino brezmadežnemu Srcu Marijinemu v naj-

starejši rimski cerkvi Marije Snežne. (Lepo posvetilno molitev prinašamo na uvodnem mestu te številke.)

Apostolski administrator ljubljanske nadškofije dr. Jožef Pogačnik naslavlja na vernike za novo leto 1964 posebno pastirsko pismo. V njem se spominja veselih in žalostnih dogodkov preteklega leta: smrti papeža Janeza XXIII. in nastopa novega papeža Pavla VI., ki izvaja načrte svojega prednika, sedanjega vesoljnega koncila in njegovih pravih, tako pomembnih sadov, smrti nadškofa dr. Antona Vovka in njegovega velikega dela za ljubljansko nadškofijo v težkih povojnih časih. Na koncu se v ganljivih besedah spominja svojega obiska Svete dežele in krajev, kjer so živeli naš Odrešenik, njegova mati in njegovi apostoli. Ta obisk je napravil skupaj z mnogimi drugimi škofi po končanem koncilskem zasedanju. Prevzvišeni je povsod „molil za milost, naj Bog vsem ljudem ljubljanske nadškofije ohrani trdno in živo vero.“

Papežovo pismo ministrantom Jugoslavije. — Uredništvo lista „Ministrant“ je poslalo sv. očetu v imenu ministrantov djakovske škofije in vse Jugoslavije toplo pismo. Djakovski škof, ki je pismo izročil, je dobil od državnega tajništva Nj. svetosti kot odgovor lepo pismo za ministrante Jugoslavije. V njem se sv. oče zahvaljuje za obljubljenе molitve in prilaga svojo fotografijo z lastnoročnim podpisom, kjer vse ministrante blagoslavlja.

Malo semenišče v Vipavi je ustanovil apostolski administrator dr. Mihael Toroš (umrl 29. dec. 1963) in je to eno največjih njegovih del. — Mariborska škofija je imela zadnja štiri leta tam večje število gojencev; l. 1963 jih je 13 maturiralo in je večina vstopila v bogoslovje. Leta 1963 je mariborska škofija odprla svoje Slomškovo Malo semenišče v Mariboru, katerega gojenci obiskujejo državno gimnazijo. — Ljubljanska nadškofija še sedaj pošilja svo-

je duhovniške poklice v malo semenišče v Vipavi. Sprejemajo se gojenci z dovršeno osemletko, ki vključuje že nižjo gimnazijo. Semenišče ima, seveda kot zgolj verska šola, značaj srednje šole, višje gimnazije.

Birmovanje in kanonična vizitacija je bila v ljubljanski nadškofiji v l. 1963 v dekanijah škofja Loka, Radovljica (levi breg Save), Leskovec. Vseh birmancev je bilo 9442. — V l. 1964 bo v dekanijah Radovljica (drugi breg Save), Novo mesto, Črnomelj.

Teološka dela doma seveda ne morejo svobodno izhajati. Zato si duhovniki pomagajo s skripti, ki jih izdaja Bogoslovno semenišče v Ljubljani. Tako imajo trenutno v zalogi tale skripta: Snoj, Eksegeza evangelijev; Fajdiga, Teoretična apologetika; Fajdiga-Sebesta, Zgodovinska podoba najstarejše religije,

Strle, Kristologija, Soteriologija, Zakramenti (dva dela); isti avtor pripravlja obsežno mariologijo; Trstenjak, Psihologija; Debevec, Pastoralna medicina; skripta za vso filozofijo; za dogmatiko in moralko: De fide, De deo uno et trino, De principiis, De praeceptis.

Sveta ura za namene svetega očeta je bila v ljubljanski nadškofiji po vseh župnijah na prvo postno nedeljo, 16. februarja, pri popoldanski službi božji. Na koncu je pred blagoslovom župnik podelil papežev blagoslov, ki ga je sveti oče naklonil za take javne pobožnosti v zvezi z svojim romanjem v Sveto deželo.

Prevod nove konstitucije o bogoslužju je v slovenščini že izdal nadškofijski ordinariat v Ljubljani v tiskani brošuri in ga razposlal vsem duhovnikom. Prevod je oskrbel dr. Marijan Smolik. V pripravi je tudi njegov komentar konstitucije.

Glasbeni in umetnostni svet sta bila, kakor zahteva konstitucija o bogoslužju, pri nadškofijskem ordinariatu glas-

benega sveta so bili imenovani: kan. Venčeslav Snoj, č. kan. Matija Tomc, dr. Mirko Cuderman in p. dr. Frančišek Ačko. Člana umetnostnega sveta sta p. dr. Roman Tominec in akademski slikar Stane Kregar.

Osebnе spremembe v ljubljanski nadškofiji

Za začasnega soupravitelja župnije Žabnica je bil imenovan Melhior Golob, žup. upravitelj v škofji Loka. — Ivan Gnidica SDB, je postal kaplan v škocijanu pri Novem mestu. — Soupravitelj župnije Javorje nad škofjo Loko je postal Miroslav Bonča, žup. upravitelj v Poljanah nad škofjo Loko. — Za soupravitelja župnije Sv. Katarina je bil imenovan Jožef Močnik, upravitelj v Sori.

Še en slovenski kandidat za blaženega. Dne 14. marca 1963 so z odlokom zagrebskega nadškofa dr. Šeperja pričeli s škofijskim postopkom za sodno proučitev svetosti, krepostnega življenja in čudežev božjega služabnika, očeta Vendelina Vošnjaka.

Imenovani se je rodil v Konovu pri Velenju na štajerskem, v mariborski škofiji dne 13. septembra 1861. Izhajal je iz krščanske družine, ki je imela več duhovnikov in redovnikov. V frančiškanski red je vstopil 14. septembra 1878 v Zagrebu, ki mu je postal njegova druga domovina.

Ko je papež Leon XIII. leta 1897 sklenil izvesti obnovo frančiškanskega reda, je bil za to nalogo na Hrvatskem izbran 37-letni zagrebski gvardijan p. Vendelin Vošnjak. Leta 1900 je postal prvi provincial na novo osnovane hrvaške frančiškanske province. Novega provinciala so predvsem odlikovale tri vrline: bil je sinovsko vdan vsem zapovedim Svete Stolice in vrhovnega frančiškanskega reda; nad vse vđano je izvrševal pravila sv. Frančiška in je obnovo frančiškanskega reda najprej izpričal s svojim zgledom, šele nato z upravljanjem in

besedo; bil je nadvse ljubezniv in je vedno kot zvest služabnik služil božji stvari.

Zaradi svojih vodstvenih sposobnosti je bil štirikrat po tri leta izbran za provinciala, ostala leta pa je bil zagrebski in trsatski gvardijan in duhovni vođa frančiškanskih bogoslovcev. Od l. 1915 do leta 1921 je bil tudi generalni definitor reda v Rimu. Njegov vrhovni predstojnik ga je rad uporabljal kot odposlanca in vizitatorja. Božji služabnik Vendelin Vošnjak je bil 15-krat generalni vizitator. Kot tak je prepotoval Hrvatsko in Slovenijo, Avstrijo, Češko in Nemčijo.

Že v življenju je p. Vendelin užival glas svetosti. Odlikovala ga je posebna milina in dostopnost, istočasno pa skromnost in zadržanost. Vsa njegova osebnost je kazala na globoko notranjo in zunanjo skladnost, umirjenost in urejenost. K vsakomur se je približal s spoštovanjem. Vsakomur je bil pripravljen pomagati pri rešitvi njegove duše. To je privlačilo neštevilne k njegovi spovednici. Mnogo let je bil spovednik božjega služabnika škofa Langa. Umrli je dne 18. marca 1933, star 72 let. Zapustil je spomin svetega moža, ki je v herojski stopnji dosegel krščansko popolnost. Na podlagi tega temelja je cerkveno sodišče v Zagrebu sedaj pričelo s postopkom za njegovo beatifikacijo.

Zlatomašniki ljubljanske nadškofije so letos:

Stanonik Maks, profesor v pokoju v Ljubljani. — Vavpetič Franc, župnik in bivši dekan v Senčurju pri Kranju. Zalokar Anton, upravitelj v pokoju, sedaj v domu onemoglih v Predvdoru.

Letošnje šmarnice „Kraljica dveh svetov“ je izdal škofijski ordinariat v Mariboru.

Mariborska škofija

Kanonična vizitacija in birmovanje se bo vršilo to leto v dekanijah Dravsko polje, Murska Sobota, Ljutomer, Saleška dolina in Nova cerkev; izredno

tudi, če bo mogoče, v župniji Slovenji Gradec.

Nova dekanija Maribor. — Dekaniji Maribor levi breg in Maribor desni breg sta bili letos združeni po škofijskem dekretu v novo dekanijo Maribor, s sedežem pri stolni župniji. Novi dekan je župnik-vikar stolne župnije dr. Vinko Frangež.

Župnija sv. Magdalene v Mariboru je bila l. 1963 izročena jezuitom.

Nova župnija v Senovem pri Brestanici je bila ustanovljena s 1. jan. letos. Šteje nekaj čez tri tisoč duš. Nastala je iz delov župnij Brestanica in Koprivnica.

Osebnе spremembe v mariborski škofiji:

Bakan Štefan, župnik in dekan v Cankovi, se je odpovedal župniji in je bil imenovan za žup. upravitelja na Kobilju. — **Bakan Jožef**, žup. upravitelj pri Sv. Benediktu v Kančevcih, se je odpovedal službi in se naselil v Murski Soboti. — **Bejek Janez**, župnik v Pečarovcih, je postal soupravitelj župnije Sv. Benedikta v Kančevcih. — **Dr. Frangež**, stolni kanonik in župnik-vikar, je bil imenovan za dekana nove dekanije Maribor. — **Gregor Janez**, župnik na Tešini, prodekan je prevzel dekanijske posle dekanije Murska Sobota. — **Hrastelj Franc**, stolni kanonik, je bil razrešen službe prodekana dekanije Maribor levi breg. — **Jerič Mihael**, župnik v Kobilju, se je odpovedal župniji in stopil v pokoj ter se naselil v Veržeu. — **Nanut Janez**, kaplan v Brestanici ob Savi, je postal žup. upravitelj nove župnije v Senovem pri Brestanici. — **Oberžan Drago**, župnik pri Sv. Rešnjem Telesu v Mariboru, prodekan dekanije Maribor desni breg, je bil imenovan za prodekana dekanije Maribor. — **Dr. Jožef Schoendorfer**, stolni kanonik, je bil razrešen službe dekana dekanije Maribor desni breg. — **Šipoš Jožef**, seme-niški duhovnik, je bil nastavljen za duhovnega pomočnika v Pertoči in Can-

kovi. — **Tratnjek Štefan**, župnik v Pertoči, je bil imenovan za soupravitelja župnije Cankova. — **Msgr. Umek Mihael**, stolni dekan, je bil razrešen službe dekana dekanije Maribor levi breg.

KOROŠKA

Slovo od pisatelja Ks. Meška. V sredo, 15. januarja, ga je pokopal na Se-lah mariborski škof dr. M. Držečnik ob asistenci 115 duhovnikov. 22 let svojega duhovniškega življenja t. j. od posvečenja l. 1898 — pa tja do izгона leta 1920 je pokojni sobrat posvetil duš-nemu pastirstvu med slovenskim ljudstvom na Koroškem. Koroško je ljubil kot svojo drugo domovino in ji je v svoji povesti „Na Poljani“ postavil neminljiv spomenik. Koroška mu je ostala do smrti „domovina v sladkosti in bridkosti ljubljena“. Zato so se tudi mnogi koroški duhovniki in laiki udeležili pogreba. Mil. g. kanonik Zechner se mu je zahvalil v imenu krške duhovščine in našega ljudstva na Koroškem za vse, kar je Meško v svojem življenju storil in pretrpel za verski in narodni podvig koroških Slovencev.

Cerkev sv. Katarine pri Šmihelu je poznana po vsej Koroški. Romarji jo obiskujejo od blizu in daleč. Zgrajena je na griču z istim imenom in je vidna po vsej Podjuni. Leta 1793 je pogorela in je bila nanovo pozidana šele l. 1858, ko je bil župnik v šmihelu vnet obnovitelj dušnopastirškega življenja Valentin Kunster. Cerkev je blagoslovil škof Slomšek. Po sto letih je cerkev zopet v zelo slabem stanju in se sedanji šmihelski župnik in dekan Kristo Srienc zelo trudi, da bi cerkev obnovil in jo rešil razpada.

Gradiščanski koledar. Gradiščanski Hrvati, ki se morajo še bolj kot koroški Slovenci boriti za svoj kulturni obstanek, so letos dobili lep koledar „Gradišče“. Uredil ga je č. g. Ignac Horvat. Obsega 192 strani.

Spominska knjiga o Janezu XIII. je izšla pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu. Knjiga obsega kratek življenjepis rajnega papeža, ki ga je napisal podravnatelj papeškega zavoda za širjenje vere msgr. dr. Maksimilijan Jezernik. Besedilo in 50 slik iz življenja Janeza XXIII. je pripravil č. g. prof. dr. Rafko Vodeb iz Rima. Knjiga obsega 132 strani.

G. Vinko Zaletel je 3. marca v Kolpingovem domu, Celovec, predaval o Sveti deželi, krajih Jezusovega trpljenja. Predavanje je spremljal z barvnimi diapozitivi. Ob koncu je na slikah pokazal kronanje sv. očeta Pavla VI. in vse lanske verske in kulturne prireditve na Koroškem.

G. Jožef Kunstelj je po desetletnem pridnem in z velikimi težavami povezanim dušnopastirskem delo zapustil župnijo št. Vid v Podjuni.

Katoliko prosvetno društvo v Šmihelu je uprizorilo na domačem odru in gostovalo na več krajih Koroške z Mauserjevo igro „Kaplan Klemen“. Igra pokaže na življenje v ljubljanskem bogoslovju pred vojno in na apostolsko delo društva „Karitas ljubljanskih bogoslovcev“ v predmestju, ki so ga imenovali „Sibirija“ kjer je kaplan Klemen začel svoje duhovniško delo. Povest „Kaplan Klemen“ je dramatisiral pisatelj Karel Mauser sam in so jo najprej igrali v Slovenskem domu v Clevelandu, kjer pisatelj s svojo družino živi. Povest je izhajala kot podlistek v „Kroniki“, v knjigi v slovenščini še ni izšla, pač pa je izšel v švici nemški prevod „Kaplan Klemens“ in v španiji španski prevod „El Capellán“.

Č. g. dr. Pavle Zablatnik, predsednik Krščanske kulturne zveze v Celovcu, je imel predavanje na zaključni prireditvi tečaja za šivanje v Globasnici. Govoril je o kulturni misiji naših izobraževalnih društev in čestital prirediteljem tečaja.

Goričan dr. Alojzij Fogar, naslovni nadškof patraški, je praznoval 40-letnico škofovstva. Nadškof Sedej ga je posvetil za škofa v goriški stolnici. Po vojni in po smrti tržaškega škofa Bartolomajsa je bil določen leta 1923 za njegovega naslednika. Težko službo je nastopil v najhujših časih fašistične strahovlade v Trstu. „Grem v mrtvaško sodbo,“ je izrazil v družbi prijateljev v Gorici. Fašisti so škofu, ki je bil skrajno pravičen do obeh narodnosti, neprenehoma delali velike težave. Končno se jim je posrečilo, da so ga spravili iz Trsta in se je preselil v Rim. Danes opravlja lažje funkcije pri lateranski baziliki.

Knjige Goriške Mohorjeve družbe. Tri knjige vsebuje letos dar te družbe. Zelo pester je koledar. Za versko izobrazbo je važna knjiga „Besede življenja“, ki jo je sestavil msgr. Alojzij Novak. Je to poljudno in na moderen način razložen krščanski nauk, prirejen po l. 1955 v Nemčiji izišli knjigi „Katoliški katekizem“. — Tretja knjiga pa je prevod življenjepisa romana nam že znanega nemškega pisatelja Wilhelma Hünermanna. V originalu se imenuje „Vater Kolping“, slovenski prevod pa nosi naslov „Bog ga je poklical“.

Šolske knjige za krščanski nauk. Šolske oblasti v Trstu so izdale pomožne učne knjige za tretji, četrti in peti razred osnovnih šol. Vsaki od teh knjig je dodana odgovarjajoča snov za krščanski nauk. Veroučne lekcije so pripravili kateheti Živec, Jamnik in Zorko. Poleg tega so tržaški kateheti izdali in založili tudi „Zvezke za krščanski nauk“. Ti zvezki so lično ilustrirane knjižice z vprašanji, na katera otroci odgovarjajo: otroci v zvezke pišejo in rišejo. — Izšla je tudi veroučna knjiga za prvi razred enotne srednje šole pod naslovom „O Bogu in našem odrešenju“. Izdali in založili tudi kateheti v Trstu.

Na Sv. Gori pri Gorici se je zbralo

35 slovenskih duhovnikov, da so obhajali trideseti dan pogreba msgr. Torošja, apostolskega administratorja dela goriške škofije v Jugoslaviji. Sv. mašo je pel in imel spominski govor dekan iz Dornberka g. Stanko Vrtovec, nato pa so vsi skupaj zapeli „Reši me, Gospod“.

Trinkov koledar za beneške Slovence je izšel tudi letos. Izdali so ga delavci v Belgiji, tiskala pa je tiskarna Budin — Gorica.

Na kulturnem večeru v Števerjanu je g. Vinko Zaletel govoril o Palestini. Navzoči so doživeli lep večer ob slikah o Sveti deželi.

G. Jože Jurak je pridigal tridnevnicco za dekleta in žene v Gorici. Organizirala je ženska Marijina družba, govornik pa je s prepričevalno toplo besedo razpravljal o duhovnem življenju, o Bogu, o talentih, ki nam jih je dal, o božjem usmiljenju in o božji ljubezni, o smrti in življenju, o pravem prijateljstvu in o pravem veselju. — Tudi postne govore v cerkvi sv. Ignacija na Travniku je imel letos g. Jurak.

Vstajenja v goriški stolnici se je udeležilo veliko število vernikov. Velikonočno procesijo je letos vodil č. g. Janez Eržen. Obredom nista mogla prisostvovati dr. Humar, ki je prav za praznike obolel in msgr. Gregorc, ki je moral malo pred veliko nočjo v bolnico.

Duhovna obnova v žabnicah. V žabniški cerkvi pod. Sv. Višarjami je lep oltar sv. Jožefa. Verniki obeh narodnosti, slovenske in italijanske, praznik sv. Jožefa zelo doživeto in pobožno obhajajo. Duhovno se nanj pripravijo z devetdnevnicco. Slovencem je letos pridigal g. Jože Jurak, v italijanščini pa g. Marijan Černet, po rodu beneški Slovec.

Goriški nadškof msgr. Pangrazio je v nedeljo 5. aprila prvič obiskal novo goriško župnijo Marije Kraljice v Svetogorski ulici. V provizorični kapeli je daroval sv. mašo in tako uradno otvoril novo župnijo.

ARGENTINA

Župnik Franc Novak — prelat. Sveta stolica je na željo moronskega škofa msgr. Raspantija imenovala župnika Franceta Novaka za hišnega prelata njegove svetosti papeža Pavla VI.

Novo imenovani prelat Novak je bil rojen v Moravčah 3. decembra 1909. V duhovnika je bil posvečen leta 1933. Doma je bil župnik na Rakeku, v Argentini je deloval v Doloresu, Temperleju in Ramos Mejii. Sedaj pa je župnik v Ituzaingó. Vsa leta z veliko ljubeznijo pomaga tudi v slov. dušnem pastirstvu.

Gospodu prelatu k imenovanju iskreno čestitamo.

Konference slovenskih duhovnikov v Bs. Airesu. 30. okt. 1963 je imel predavanje dr. Fr. Gnidovec o temi: Tradicija kot vir razodetja (v zvezi z razpravljanjem o tem na sedanjem vesolj. koncilu). — Zadnji sestanek v l. 1963 pa je bil 27. nov. v Slovenskem semenišču v Adrogué. Imel je značaj pastoralne konference. Moralno-kanonični casus je rešil župnik Anton Škulj in se je nato razvila o tem vprašanju živahna debata. Liturgični casus o votivnih mašah pa je podal spiritual dr. Filip Žakelj. Konference se je udeležilo 21 duhovnikov.

Prvi letošnji sestanek slovenskih duhovnikov v Buenos Airesu je bil v sredo 29. aprila. Navzočih je bilo 26 so-bratov. Predavanje je imel slovenski lazarist dr. Franc Rode, ki je prišel na obisk iz Francije. Govoril je o sedanjem položaju verskega življenja v Franciji.

Duhovne vaje za fante in dekleta so tudi letos bile v postnem času. Dekleta so jih imele v dveh skupinah. Vse je vodil župnik Gregor Mali. Deklet je bilo vseh skupaj 104, fantov pa 63.

Velikonočne duhovne obnove meseca marca so precej dobro uspele. Bile so na več krajih: v Moronu, San Martinu in Carapachayu jih je vodil direktor Anton Orehar; v Ramos Mejia prelat Franc Novak; v San Justu, Berazateguiju in v San José dr. Alojzij Starc;

v Slovenski vasi dr. Filip Žakelj; v Floridi svetnik Alojzij Košmerlj in Matko Borštnar.

Veliki teden je privabil številne rojake iz Velikega Buenos Airesa v Slovensko dvorano, kjer so lepo potekali cerkveni obredi. Vodil jih je direktor Anton Orehar. Pel je pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija. Ta teden je bilo razdeljenih nad tisoč obhajil.

15 let slovenske skupnosti v Ramos Mejia. V marcu je poteklo 15 let odkar je sobrat Janez Kalan pričel v Ramos Mejia slovensko službo božjo. S tem pa se je tudi pričelo z ostalim delom: pevski zbor, slovenska šola, razne organizacije. Kot spomin na vse to je bila na cvetno nedeljo popoldne v župni cerkvi v Ramos Mejia zahvalna sv. maša, ki jo je daroval direktor Anton Orehar. Med sv. mašo je imel primeren nagovor. Po sv. maši pa je bil v režiji g. Janeza špeha „Pasijon“ — trpljenje in smrt našega Gospoda Jezusa Kristusa v besedi in sliki — kakor ga je napisal v svoji drami „V času obiskanja“ Edvard Gregorin.

V nedeljo 26. aprila pa je bila v proslavo iste petnajstletnice celodnevna prosvetno-družabna prireditev. V Slomškovem domu v Ramos Mejia. Začela se je z zahvalno sv. mašo ramoškega dušnega pastirja Janeza Kalana, med katero je pel ramoški cerkveni zbor pod vodstvom g. Gabrijela Čamernika. Popoldanski program je bil zelo pester in so pri njem sodelovale vse organizacije in ustanove, ki delujejo teh 15 let na ramoškem področju.

IX. Slovenski dan pod geslom: Gorčez izaro, je bil na Pristavi v Moronu. Pripravilo ga je predstavniško društvo slovenske demokratske emigracije v Buenos Airesu Zedinjena Slovenija ob sodelovanju društev, ustanov ter domov novih slovenskih izseljencev za nedeljo 5. aprila. Dopoldanski program je obsegal sv. mašo s pridigo direktorja An-

tona Oreharja. Med sv. mašo so peli združeni pevski zbori pod vodstvom g. Vinka Klemenčiča iz San Martina. Popoldanski program je bil zaradi slabega vremena preložen na nedeljo 12. aprila. Po belokranjskem narodnem plesu je bil na sporedu govor predsednika društva Zedinjena Slovenija g. Božidarja Finka. Sledil je dramski prizor ustoličenja kneza Hotimirja na Gosposvet-skem polju, ki ga je pripravil kulturni referent Našega doma iz San Justa g. Ivan Oven. Končno je nastopila še folklorna skupina SDO in SFZ iz San Justa z izvedbo gorenjskega narodnega plesa v gorenjskih narodnih nošah. Sledila je družabna prireditev.

Ker je bil letošnji Slovenski dan v okviru stalnih namenov še posebej posvečen misli na koroške rojake, je bilo s tega zbora poslano naslednje pozdravno pismo Narodnemu svetu koroških Slovencev:

„Svobodni Slovenci zbrani na tradicionalnem Slovenskem dnevu v Argentini, pošiljamo svojim rojakom na Koroškem bratski pozdrav.

Čeprav smo odtrgani od domače zemlje in živimo v tujem svetu, so nam vaše težave velika skrb in bolečina. Čutimo z vami, ker ste del istega narodnega telesa, ki trpi mnogo krivic in ponižanj. Občudujemo vašo borbo in se vam v njej pridružujemo. Zavest, da niste osamljeni in da je vaša stvar pravična, naj vam vliva novega poguma, da vzdržite v neenaki borbi.

Ko danes ponavljamo zgodovinski obred ustoličenja karantanskega kneza na Gosposvet-skem polju, želimo vam, sebi in vsemu našemu narodu, da bi kmalu doživeli čas, ko bo slovenski človek dosegel pravo svobodo v osebni, narodni in duhovni življenju in bomo vsi lahko globoko zajeli iz tistega vira, ki je branil naše prednike in se bogati po stvaritvah slovenskega duha.

Naj živi naša Koroška, zibelka slovenstva, njegove svobode in veljave!“

Začetek šolskega tečaja za otroke. V nedeljo 1. marca je bila v Slovenski hiši v Buenos Airesu začetna šolska maša. Po sv. maši je bila v dvorani igra „Od zibeli do groba“, katero je za stoletnico Slomškove smrti napisal naš znani mladinski pisatelj g. Mirko Kunčič. Igro je pripravil tečaj Antona Martina Slomška iz Ramos Mejía, pod vodstvom učiteljice gđe. Anice Šemrov.

Srednješolski tečaj v treh oddelkih pa se je začel v soboto, 4. aprila. Pouk je vsako drugo soboto popoldne, po štiri ure v vsakem oddelku. Uče: dir. Anton Orehar (verouk), Alojzij Kukovica DJ (človečanska vzgoja), prof. Alojzij Geržinič (svetovna književnost), gđe. Milena Jerebič (slovenščina), Pavle Rant (zgodovina Slovencev), Simon Rajer (zemljepis Slovenije), Jože Poznič (zemljepis Slovenije), Tine Debeljak ml. (zgodovina Slovencev).

V Lanusu so 12. aprila proslavili 11. obletnico društva Slovenska vas. Ob tej priliki so blagoslovili novo športno sobo.

V San Martinu pa so 19. aprila imeli proslavo tretje obletnice blagoslovitve slovenskega doma. Celodnevna prireditve se je začela s sv. mašo, ki jo je daroval letošnji sanmartinski novomašnik Primož Langus, ki je imel tudi cerkveni nagovor. Pel je slovenski pevski zbor v San Martinu pod vodstvom g. Vinka Klemenčiča. Popoldne je sledila velika akademija in po njej prosta zabava.

Ob desetletnici obstoja Slovenske kulturne akcije je bila 26. aprila zahvalna sv. maša v kapeli Slovenske hiše. Daroval jo je in med njo imel nagovor direktor Anton Orehar.

Slovenska ura v „Radio Antártida“ je vsak četrtek od 8 do pol 9 zvečer.

Slovenska ulica v San Luisu. Slo-

venci v San Luisu so pri občinskih oblasteh dosegli, da se ena izmed sanluisških ulic imenuje „Pasaje Eslovenia“. Dne 21. marca je bila ulica uradno odprta.

CHILE

Župnik France Kupljenik — srebrnomašnik. Deluje v kraju Purén, v škofiji Temuco v Čilu, kjer je med verniki zelo priljubljen. Srebrnomašno slovesnost je obhajal 27. decembra 1963 v družbi 22 sobratov, ki je med njimi bilo tudi več slovenskih duhovnikov, ki delujejo v tej deželi.

AVSTRALIJA

Slovenci v Melbournu so si pod vodstvom svojega dušnega pastirja g. p. Bazilija Valentina postavili v Baragovem domu, v katerem se redno zbirajo in shajajo, lursko votlino, ki je bila do velikonočnih praznikov v glavnem zgrajena. Votlino z oltarjem so blagoslovili na cvetno nedeljo. V njej so bili tudi vsi obredi velikega tedna.

Slovenci v Sydneyu so imeli letošnje romanje na tiho nedeljo 15. marca v Maryfields, romarski kraj avstralskih frančiškanov. Romarska pobožnost se je začela s procesijo, nato je bil križev pot in sv. maša.

Rev. dr. Mirko Mikula, ki deluje v dušnem pastirstvu med Slovenci v Avstraliji, se je po dvajsetmesečnem obisku domačih krajev na Koroškem dne 16. marca vrnil v Avstralijo.

IZ UREDNIŠTVA

V prejšnji številki (1964, 2) priobčeni članek: Ignacij Kunstelj, Naše organizacije, je bil pripravljen kot predavanje na pastoralnem tečaju na Barbani 4. in 5. sept. 1963. Ta opomba pod naslovom članka pomotoma manjka.

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali) — Urejuje: uredniški odbor, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina — Uprava: Matija Lamovšek, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina — Tiska tiskarna Vilko, S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

